

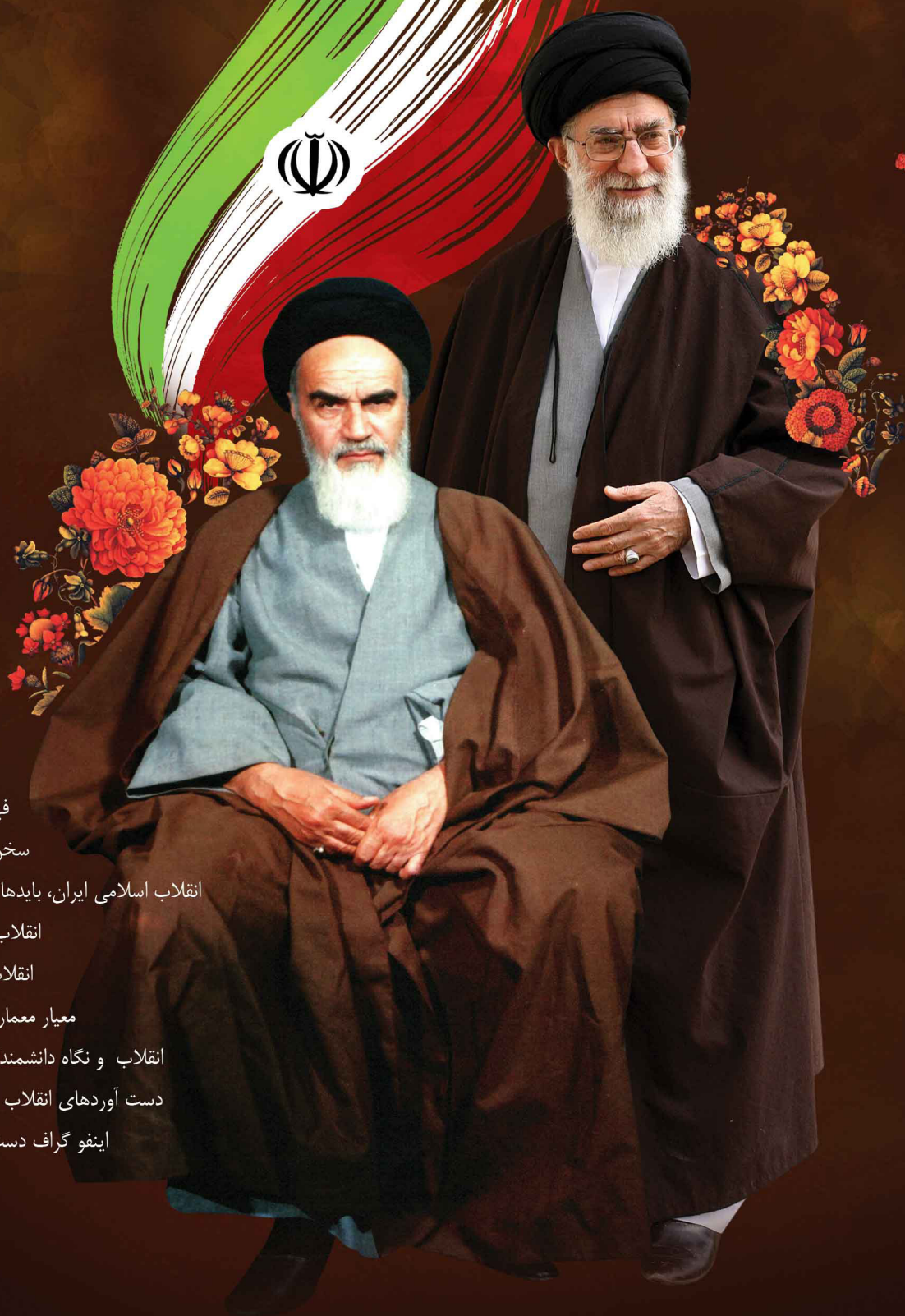

(فصلنامه علمی، فرهنگی، سیاسی)

انقلاب

فصلنامه علمی، فرهنگی، سیاسی
سال نوزدهم، شماره ۴۱، زمستان ۱۴۰۱

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان یا معادل آن با اسعار دیگر

فهرست مطالب

سخن نخست | ۴

انقلاب اسلامی ایران، بایدها و نبایدها | ۵

انقلاب اسلامی | ۶

انقلاب سفید | ۱۱

معیار معمار انقلاب | ۱۵

انقلاب و نگاه دانشمندان غربی | ۱۶

دست آوردهای انقلاب اسلامی | ۱۸

اینفو گراف دست آوردها | ۲۶

ویژه نامه انقلاب

فهرست

فهرست مطالب

سخن نخست | ۴

انقلاب اسلامی ایران، باید‌ها و نبایدها | ۵

انقلاب اسلامی | ۶

انقلاب سفید | ۱۱

معیار معمار انقلاب | ۱۵

انقلاب و نگاه دانشمندان غربی | ۱۶

دست آوردهای انقلاب اسلامی | ۱۸

اینفوگراف دست آوردها | ۲۶

مشخصات نشریه

صاحب امتیاز:

انجمن فرهنگی تبلور اندیشه

مدیر مسئول

سید سلیمان حسینی

سر دبیر

سید سلیمان حسینی

مدیر هنری

سید جواد حسینی

ویراستار

حبیب الله صفا

هیئت تحریریه

دکتر علی اکبر فیاض، سید حسین حسینی، (سجاد)، نجیبه سادات حسینی، سید اقبال حسینی «ثنا»، محسن شریفی، سید ابراهیم مرتضوی، شمس جواد حسینی،

امور گرافیک و صفحه آرایی

شرکت خدمات مهندسی گیتی سیستم

www.GitiSystem.ir

اندیشه

فصلنامه، علمی، فرهنگی و سیاسی
سال نوزدهم، شماره ۴۱، زمستان ۱۴۰۱

نشانی مشهد، آوینی ۴۵ شهید یعقوبی ۲۰ شماره ۳۷۰،
انجمن فرهنگی تبلور اندیشه

ایمیل: Info@Tabalwor.ir
وب سایت: www.Tabalwor.ir

آی دی رسانه های اجتماعی:

@Tabalwor

تلفن ۰۹۳۰۲۱۷۶۵۵۰

سخن نخست

● مدیر مسئول

زدند؛ گویی هیچ‌کدام از مشکلات کشور به دوره سازندگی و اصلاحات در دولت آقای هاشمی و خاتمی مربوط نیست؛ به ویژه با وجودی که دستگاه بوروکراتیک و دیوانسالاری ویرانگر دولت سازندگی و اصلاحات و وضعیت پیچیده و نابسامان سیاسی، فرهنگی و اقتصادی کشور انکار نمی‌شد اما هیچ منطقی نمی‌توانست این حال و هوای ناکامی و بدبینی جریان اصلاحات را که در طی سه دهه حاکمیت بر ساختار دولت موسوی، هاشمی و خاتمی سیطره خود را بر کشور گسترده بود و کشور را به سمت بحران‌های ساختگی جنبش‌های کاذب اجتماعی سوق می‌داد، به خوش‌بینی برای یک رقابت سالم در درون نظام جمهوری اسلامی تبدیل نماید.

«مدیر مسئول»

این انقلاب و دگرگونی بر مخالفان آن هم تأثیر گذاشت.

جریان‌هایی که تا این اواخر حتی به امکان بازگشت به آرمان‌های امام خمینی اعتقادی نداشتند و در زیر شعار اصلاحات به مردم ایران می‌گفتند: ادامه مشروعیت انقلابی امام و بهره‌گیری از منابع مشروعیت سنتی با تکیه بر روحانیت و مذهب، ناکارآمد و ناتوان است و در پروژه اصلاحات محلی از اعراب ندارد، ناگهان با حرارت و با هیجانات منافقانه‌ای به مرثیه‌سرایی درباره امام و خط امام و حتی فراموش شدن بیت امام پرداختند.

کارشناسان غربی و غربگراهایی که تا دیروز از پایان خط امام و انقلاب و ولایت فقیه در ایران می‌گفتند، دچار احساسات انقباضی‌گری و امام‌سرایی شدند و مطبوعات غربی و رسانه‌های زنجیره‌ای چپ و راست با اشتیاق بی‌سابقه‌ای دست به نگارش مقالاتی درباره از دست رفتن انقلاب اسلامی و آرمان‌های امام خمینی

واژه‌ی «انقلاب» از مصدر عربی از ریشه ی انفعال و در لغت به معنی برگشتن، برگشتن از کاری و حالی، واژگون شدن، تحوّل، تبدّل (دهخدا، ۱۳۲۷؛ ذیل «انقلاب») و... به کار رفته است. این واژه نخست در اخترشناسی در مفهوم تغییر فصل از تابستان به زمستان و از بهار به تابستان، یا به تعبیر دیگر انقلاب زمستانی و انقلاب تابستانی، به کار می‌رفت (مصطفی، ۱۳۵۷؛ ذیل «انقلاب»). در نوشته‌های افلاطون و ارسطو و نیز گروهی از اندیشمندان مسلمان مانند اخوان الصفا، امام محمد غزالی، خواجه نظام الملک طوسی، خواجه نصیرالدین طوسی، ابن خلدون و... نکاتی درباره دگرگونی‌های سیاسی و عوامل زوال و بقای دولت‌ها آمده است و می‌توان از آن‌ها با عنوان نظریه‌های سنتی حوزه ی انقلاب یاد کرد...

ولی انقلاب در ایران سیال است و در جریان، رکود ندارد و همیشه جاری است و این خود را نشان داد به طوری که حتی

پرونده ویژه اول

نویسنده: هیئت تحریریه

انقلاب اسلامی ایران، باید‌ها و نباید‌ها

انقلاب اسلامی

• هیئت تحریریه

✪ مخالفت‌ها با حکومت پهلوی

مخالفت با حکومت محمدرضا پهلوی در ایران از دهه ۱۳۳۰ش آغاز شد. ملی شدن صنعت نفت، مبارزات و ابراز مخالفت توسط آیت‌الله کاشانی و فعالیت‌های **انقلابی** جمعیت فدائیان اسلام به رهبری سید مجتبی نواب صفوی از این جمله‌اند. این مبارزات به استثنای حرکت فدائیان اسلام، در راستای تغییر حاکمیت در ایران نبودند و عمدتاً در مدت زمانی کوتاهی جریان داشتند. فدائیان معتقد بودند که حرکت کلی حکومت بر خلاف دین اسلام و مذهب تشیع است. تا اواسط دهه ۱۳۴۰ش مخالفت مؤثری با حکومت پهلوی رخ نداد و قدرت مطلق سیاسی و اجتماعی در اختیار شاه بود. پس از آغاز این دهه بود که رخدادهایی موجب آغاز اعتراضات علما و در پی آن عموم مردم ایران در برابر حکومت گردید.

✪ تصویب لایحه انجمن‌های ایالتی و

نظام سلطنتی شد. انتشار مقاله‌ای با عنوان ایران و استعمار سرخ و سیاه در روزنامه اطلاعات (۱۷ دی ۱۳۵۶ش) که در آن به مراجع تقلید شیعه و به خصوص **امام خمینی** توهین شده بود، موجب تشدید حرکت‌های اعتراضی گردید. برخورد خشن و مسلحانه مأموران حکومت پهلوی در ۱۹ دی ۱۳۵۶ش در قم به گسترده شدن اعتراضات و سرایت آن به شهرهای دیگر انجامید. از این تاریخ به بعد با برگزاری چهل‌م کشته‌شدگان واقعه ۱۹ دی قم و کشته شدن تعدادی در ۲۹ بهمن در تبریز یکی پس از دیگری با بزرگداشت چهل‌م کشته‌شدگان شهرهای دیگر، کشور ایران دستخوش درگیری‌های گسترده و سراسری شد. با تشدید اعتراضات مردمی، محمدرضا پهلوی در ۲۶ دی ۱۳۵۷ش ایران را ترک کرد. **امام خمینی** که از عراق به پاریس تبعید شده بود و با مصاحبه‌ها و پیام‌های خود **انقلاب** را رهبری می‌کرد، در ۱۲ بهمن ۱۳۵۷ش به ایران بازگشت و در ۲۲ بهمن همان سال نظام پادشاهی رسماً سقوط کرد.

انقلاب اسلامی ایران، قیام مردم ایران به رهبری **امام خمینی**، از مراجع تقلید شیعه که موجب سقوط نظام پادشاهی و ایجاد نظام جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷ش برابر با ۱۹۷۹م شد. آغاز این حرکت با اعتراضات **امام خمینی** و دیگر علمای دینی به رفتارهای خلاف دین دستگاه حکومتی از سال ۱۳۴۱ش آغاز شد. در عاشورای سال ۱۳۴۲ش **امام خمینی** در مدرسه علمیه فیضیه قم سخنرانی کرد و در پی اعتراضات تند به حکومت بازداشت شد. این واقعه موجب قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ش و حرکت‌های اعتراضی مردم و درگیری با مأموران حکومتی در برخی از شهرهای ایران شد و در نتیجه کشتار برخی معترضان گردید.

اعتراض مجدد **امام خمینی** به لایحه کاپیتولاسیون باعث دستگیری دوباره وی در سیزده آبان ۱۳۴۳ش و تبعیدش به ترکیه و پس از آن نجف گردید. مبارزات **انقلابیون** در خفا ادامه یافت تا این که درگذشت مشکوک سید مصطفی **خمینی** فرزند آیت‌الله **خمینی** در آبان ماه ۱۳۵۶ش باعث علنی شدن دوباره مخالفت‌های مردم با

ولایتی

در ۱۶ مهر ۱۳۴۱ ش لایحه‌ای با عنوان انجمن‌های ایالتی و ولایتی به تصویب هیئت دولت رسید. این قانون در موادی مربوط به انتخابات، شرط مسلمان و مرد بودن را از کاندیداها و انتخاب‌کنندگان و نیز سوگند انتخاب‌شوندگان به قرآن را حذف کرده بود. تصویب چنین مواردی مخالفت‌های صریح علما به ویژه آیت‌الله خمینی را در پی داشت. پس از جلسه‌ای مشورتی آیت‌الله خمینی، آیت‌الله محمدرضا گلپایگانی و آیت‌الله سید کاظم شریعتمداری، طی تلگراف‌هایی اعتراض خود را نسبت به لایحه مزبور ابراز داشته و خواهان الغای سریع این مصوبه شدند. رژیم در هفتم آذر همان سال، طی جلسه‌ای لغو تصویب‌نامه ۱۶/۷/۱۳۴۱ را اعلام و علما و مراجع قم را شبانه و طی تلگراف از تصمیم خود آگاه کرد.

انقلاب سفید

تبلیغ برای انقلاب سفید با نقش بر فلز گاه‌شمار مبارزات امام خمینی
۱۶ مهر ۱۳۴۱ صدور بیانیه علیه تصویب قانون انجمن‌های ایالتی و ولایتی
۱۱ آذر ۱۳۴۱ صدور بیانیه بعد از لغو قانون انجمن‌های ایالتی و ولایتی
۲ بهمن ۱۳۴۱ تحریم رفراندوم «انقلاب سفید»
۲ فروردین ۱۳۴۲ حمله ماموران امنیتی به مدرسه فیضیه
۱۳ خرداد ۱۳۴۲ سخنرانی در روز عاشورا در مدرسه فیضیه
۱۵ خرداد ۱۳۴۲ قیام ۱۵ خرداد و بازداشت امام خمینی
۴ تیر ۱۳۴۲ انتقال امام از پادگان قصر به سلولی در عشرت آباد
۲۱ فروردین ۱۳۴۳ سخنرانی در مسجد اعظم قم پس از آزادی
۴ آبان ۱۳۴۳ سخنرانی علیه لایحه کاپیتولاسیون
۱۳ آبان ۱۳۴۳ بازداشت و تبعید به ترکیه
۲۱ آبان ۱۳۴۳ انتقال از آنکارا به بورسا در ترکیه
۱۳ مهر ۱۳۴۴ انتقال از ترکیه به بغداد

در عراق

۱۶ مهر ۱۳۴۴ حرکت از سامرا به کربلا
۲۳ مهر ۱۳۴۴ ورود به نجف
۲۳ آبان ۱۳۴۴ آغاز تدریس در حوزه علمیه نجف
۱ بهمن ۱۳۴۸ آغاز درس‌های ولایت فقیه (حکومت اسلامی) در نجف
۱ آبان ۱۳۵۶ درگذشت مشکوک سید مصطفی خمینی فرزند امام خمینی
۱۷ دی ۱۳۵۶ انتشار مقاله توهین آمیز نسبت به امام خمینی در روزنامه اطلاعات
۱۹ دی ۱۳۵۶ سرکوب راهپیمایی اعتراضی

مردم قم

۲ مهر ۱۳۵۷ محاصره منزل امام در نجف توسط ماموران حکومتی عراق
۱۰ مهر ۱۳۵۷ حرکت از عراق به سمت کویت و ممانعت دولت کویت از ورود ایشان به کویت
۱۳ مهر ۱۳۵۷ حرکت از عراق به پاریس
۲۲ دی ۱۳۵۷ صدور دستور تشکیل شورای انقلاب
۱۲ بهمن ۱۳۵۷ بازگشت به ایران بعد ۱۵ سال تبعید
۱۵ بهمن ۱۳۵۷ نصب مهدی بازرگان به عنوان نخست وزیر دولت موقت
۲۲ بهمن ۱۳۵۷ پیروزی انقلاب اسلامی در ایران
۱۰ اسفند ۱۳۵۷ بازگشت به قم و سکونت در قم
۲ بهمن ۱۳۵۸ انتقال از قم به تهران و زندگی در جماران به دلیل بیماری قلبی
۱۱ دی ۱۳۶۷ نامه به گورباچف
۱۳ خرداد ۱۳۶۸ درگذشت در بیمارستان قلب جماران تهران

۱۵ خرداد ۱۳۶۸ وداع مردم با پیکر او در مصلی تهران
۱۶ خرداد ۱۳۶۸ تشییع از مصلی تهران تا بهشت زهرا و دفن در بهشت زهرا
سال ۱۳۴۲ ش محمدرضا پهلوی پروژه‌ای با عنوان انقلاب سفید آغاز کرد و قانونی در شش بند اصلی که بعدها به هجده بند رسید را در معرض رفراندوم عمومی گذاشت. برخی تغییراتی که قرار بود در سایه این انقلاب رخ دهد عبارت بودند از: اصلاحات ارضی و الغای نظام ارباب و رعیتی؛ ملی کردن جنگل‌ها و مراتع؛ تبدیل کارخانه‌های دولتی به شرکت‌های سهامی و فروش سهام آن‌ها جهت تضمین اصلاحات ارضی؛ مشارکت کارگران در سود خالص کارخانه‌ها؛ تجدیدنظر اساسی در قانون انتخاب به منظور اعطای حقوق کامل و برابر سیاسی به زنان؛ ایجاد سپاه دانش، به منظور سوادآموزی و اشاعه فرهنگ در روستاها. بار دیگر آیت‌الله خمینی اعتراض خود را آشکار نمود و در پاسخ به استفتایی در زمینه رفراندوم به دو اشکال شکلی و ماهوی اشاره کرده بود:

اشکالات شکلی عبارت بودند از: عدم پیش‌بینی رفراندوم در قانون اساسی و در نتیجه عدم صلاحیت رژیم در برگزاری آن، ناآگاهی مردم از ماهیت پنهان انقلاب سفید، ارباب و تطمیع مردم توسط رژیم برای شرکت در انتخابات، احتمال تقلب در رأی‌گیری.
از لحاظ ماهوی: این پروژه از آنجا که با مشورت و هماهنگی آمریکا و غرب شکل گرفته بود در نتیجه با استقلال کشور در تضاد و در راستای منافع بیگانگان پیش خواهد رفت.
دوم بهمن ۱۳۴۱ ش امام در اعلامیه‌ای مخالفت با این طرح و رفراندوم را با ذکر دلایل اعلام کرد و انقلاب سفید را در برابر احکام اسلامی بی اعتبار دانست. همزمان چند تن از مراجع دیگر مانند گلپایگانی، خویی، خوانساری، بهبهانی و شریعتمداری نیز اعلامیه‌هایی در محکومیت و تحریم رفراندوم منتشر کردند. شاه که در یک سخنرانی تبلیغاتی مخالفان را ارتجاع سیاه خطاب کرده بود

زدن به پیکر قرآن و اسلام، سوزاندن نشانه‌های اسلام و محو آثار اسلامیت... با این احتمال، تقیه، حرام است؛ و اظهار حقایق، واجب...»

۱۵ خرداد ۱۳۴۲

سخنرانی **امام خمینی** در مدرسه فیضیه ۱۳۴۲ ش آیت الله **خمینی** در بعد از ظهر عاشورای سال ۱۳۸۳ ق (۱۳ خرداد ۱۳۴۲ ش) با اعلام قبلی برای سخنرانی در مدرسه فیضیه قم حاضر شد و در سخنانی پس از شرح رخداد کربلا با تشبیه حمله مدرسه فیضیه به این واقعه، شاه را مورد انتقاد قرار داد. در پی این سخنرانی، نیروهای حکومت پهلوی وی را دستگیر و شبانه به تهران بردند سید حسن طباطبایی قمی و بهاءالدین محلاتی (۱۳۱۳-۱۴۰۱ ق. -۱۳۶۰ ش.) دو روحانی دیگری بودند که دستگیر و به تهران منتقل شدند. صبح روز پانزدهم خرداد، مردم قم و سایر شهرها در واکنش به دستگیری **امام خمینی** دست به اعتراض زدند. مأموران نظامی به تظاهرکنندگان تیراندازی کرده و معترضان نیز با چوب و سنگ به دفاع از خود برخاستند. تعدادی از مردم کشته و مجروح شدند. علما هم با ارسال تلگراف، صدور اعلامیه و فرستادن نامه اعتراض خود را ابراز نمودند. برخی از علما نیز به تهران مهاجرت کردند. در ۱۸ فروردین ۱۳۴۳ ش، پس از سالگرد واقعه فیضیه آیت الله **خمینی** آزاد شد و به منزل خود در قم منتقل شد.

را به خطر می‌اندازد. لذا اینجانب عید نوروز را به عنوان عزا و تسلیت به امام عصر (عجل الله تعالی فرجه) جلوس می‌کنم و به مردم اعلام خطر می‌نمایم.»

عصر ۲ فروردین ۱۳۴۲ مصادف با شهادت امام صادق (ع)، (۲۵ شوال ۱۳۸۲ ق) مجلس سوگواری از طرف آیت الله گلپایگانی در مدرسه فیضیه برگزار شد. تعدادی از وابستگان شاه در دو گروه ۷۰ و ۳۰ نفری در دو طرف مجلس قرار گرفته بودند و به نوبت صلوات می‌فرستادند. پس از پایان سخنرانی حاج شیخ مرتضی انصاری یکی از آنها فریاد زد «برای سلامتی شاهنشاه آریامهر صلوات» مردم به هیجان آمدند و درگیری شروع شد. کماندوها و افراد حکومت به هر طلبه‌ای که می‌رسیدند از وی می‌خواستند که «جاوید شاه» بگوید سپس وی را زیر مشت و لگد گرفته و کتک می‌زدند. عده‌ای طلاب به طبقه فوقانی مدرسه رفته و با پرتاب سنگ و آجر به کماندوها حمله کردند. مهاجمان به طبقه بالا رفته و در آنجا ضمن درگیری و مضروب ساختن تعدادی از آن‌ها، چند نفر را از جمله سید یونس رودباری از بالا به پائین انداختند. مأموران شاه کتاب‌ها را پاره کردند و لوازم و اثاث طلاب را به میان صحن مدرسه ریختند. در پی این جریان آیت الله **خمینی** اعلامیه علیه شاه صادر کرد: «اینان با شعار «شاه‌دوستی» به مقدسات مذهبی اهانت می‌کنند. شاه‌دوستی یعنی غارتگری، هتک اسلام، تجاوز به حقوق مسلمین، و تجاوز به مراکز علم و دانش؛ «شاه‌دوستی» یعنی ضربه

روز ۴ بهمن به قم سفر کرد ولی هیچ یک از روحانیون برجسته حتی تولیت آستان حضرت معصومه (س) تولیت حرم حضرت معصومه (س) در دوره پنجم، ابوالفضل مصباح التولیه (۲۸/۲/۱۳۳۲) در مراسم استقبال حاضر نشدند. شاه از زیارت حرم نیز خودداری کرد و در برابر صحن طی نطق تندی، مجدداً به روحانیت توهین کرد و این گروه را مانع پیشرفت خطاب کرد. رفراندوم در ۶ بهمن انجام گرفت. حکومت اعلام کرد که با استقبال پرشور و بی‌نظیر روبرو گردیده و با ۵ میلیون و ۶۰۰ هزار رأی موافق در مقابل ۴ هزار و ۱۵۰ رأی مخالف به تصویب ملت رسید. روحانیون در مواجهه با این وضعیت به پیشنهاد **امام خمینی** تصمیم گرفتند که ماه رمضان آن سال را که از روز بعد از رفراندوم شروع می‌شد به عنوان اعتراض به دولت، از رفتن به مساجد خودداری نمایند و برای جلب نظر عمومی در تمام ماه رمضان مساجد تعطیل شود.

واقعه مدرسه فیضیه

به دنبال تنش‌های ایجاد شده، آیت الله **خمینی** طی اعلامیه‌ای اعلام کرد: «دستگاه حاکمه می‌خواهد با تمام کوشش به هدم احکام ضروریه اسلام قیام و به دنبال آن مطالبی است که اسلام

● لایحه کاپیتولاسیون

در تیر ۱۳۴۳ محمدرضا شاه به آمریکا رفت و مورد استقبال مقامات آمریکایی قرار گرفت. حاصل این سفر و مذاکرات اعطای کمک‌های نظامی آمریکا در برابر وضع قانون کاپیتولاسیون (به فرانسوی capitulations) یا مصونیت قضایی نظامیان آمریکا در ایران بود. ۲۱ مهر سال ۱۳۴۳ مجلس شورای ملی لایحه کاپیتولاسیون را تصویب کرد. ۴ آبان ۱۳۴۳ آیت الله خمینی در سخنرانی تندی به انتقاد پرداخت: «اگر یک خادم آمریکایی، اگر یک آشپز آمریکایی، مرجع تقلید شما را وسط بازار ترور کند... دادگاه‌های ایران حق محاکمه ندارند... اگر شاه ایران یک سگ آمریکایی را زیر بگیرد بازخواست خواهد شد...». به دنبال این سخنرانی، آیت الله خمینی شب ۱۳ آبان سال ۱۳۴۳ شبانه دستگیر و بلافاصله به ترکیه تبعید شد. لایحه کاپیتولاسیون با **انقلاب ۵۷** و تشکیل شورای **انقلاب** ملغی شد.

● اوج‌گیری و پیروزی انقلاب

در ۱۱ آبان سال ۱۳۵۶ ش سید مصطفی خمینی فرزند آیت الله خمینی، به طرز مشکوکی درگذشت. مخالفان حکومت

پهلوی، دستگاه‌های امنیتی را عامل قتل او می‌دانستند. با برگزاری مجالس بزرگداشت برای او، مخالفت‌ها در ایران اوج گرفت.

«ایران و استعمار سرخ و سیاه» نام مقاله‌ای بود که در ۱۷ دی ۱۳۵۶ روزنامه اطلاعات با امضای «احمد رشیدی مطلق» منتشر شد. این مقاله که با نام مستعار نوشته شده بود، بنابر نقلی پرویز نیکخواه (۱۳۱۸-۱۳۵۷ ش.) نویسنده مقاله بوده است. جعفریان، محمود، معاون سازمان رادیو تلویزیون رژیم پهلوی، روزنامه اطلاعات ۲۰ اسفند ۱۳۵۷ ش.} حاوی مطالبی تند علیه آیت الله خمینی بود و او را مردی «بی‌اعتقاد» و «وابسته و سرسپرده به مراکز استعماری» نامیده بود. انتشار این مقاله با اعتراضات زیادی روبرو شد و نقطه عطفی در شتاب گرفتن ناگهانی اعتراضات به حکومت پهلوی شد. مأموران دولتی در ۱۹ دی ۱۳۵۶ به مردم و روحانیون معترض قم تیراندازی کردند و تعدادی از مردم نیز کشته شدند. اعتراض مردم شهرهای دیگر به این کشتار باعث شدت گرفتن درگیری‌ها و اعتراضات شد. در ۱۷ شهریور سال ۱۳۵۷ ش مأموران دولتی تعداد زیادی از تظاهر کنندگان را

کشتند.

امام خمینی مجبور به ترک عراق و اقامت در فرانسه شد. امکانات ارتباطی در فرانسه باعث تقویت ارتباط **انقلابیون** با رهبری **انقلاب** شد. در ۲۶ دی ۱۳۵۷ محمدرضا پهلوی مجبور به خروج از کشور شد و کمتر از بیست روز در ۱۲ بهمن همان سال آیت الله خمینی پس از ۱۵ سال تبعید (دقیقاً ۱۴ سال و ۸۹ روز. تبعید ۱۳ آبان ۱۳۴۳ ش. و بازگشت ۱۲ بهمن ۱۳۵۷ ش.) به ایران بازگشت و ده روز بعد، در ۲۲ بهمن نظام سلطنتی پهلوی به طور رسمی سقوط کرد.

● روحانیان مخالف انقلاب

تعدادی از روحانیون، در قبال حکومت پهلوی، دیدگاهی متفاوت با دیدگاه **امام خمینی** داشتند. آنان را می‌توان در سه دسته جای داد:

۱- روحانیت وابسته به حکومت: بیشتر میان روحانیون درجه سوم و چهارم و به صورت استثنا میان روحانیون درجه دوم نیز چنین افرادی وجود داشت. بیشتر افراد وابسته، روحانیونی بودند که در ادارات اوقاف یا دفاتر ازدواج و طلاق مشغول به کار بوده و به نوعی مجبور بودند در خدمت

رژیم باشند. طبعاً شمار آنان اندک نبود. چندان که نقش آنان نیز در ایجاد ارتباط میان مردم با دربار به صورت دعا برای شاه یا رفتن در مراسم استقبال و همراهی شاه در حرم‌های زیارتی برای رژیم ارزشمند بود. اینها گروهی بودند که دربار به حمایت از آنها دلبسته بود تا هم از داخل یکپارچگی روحانیت را در برابر رژیم بشکنند و هم سدی در برابر کمونیست‌ها باشند.

۲- گرایشی که از دخالت در سیاست پرهیز داشت و تنها مواقع بسیار خاصی به دلایلی برای پادرمیانی یا چیزی شبیه آن، ممکن بود به نوعی حرکت سیاسی دست بزنند. این جریان که به گونه‌ای خاص تقدس‌گرا و گاه ولایتی بود به دلایل مختلف و از جمله همین تقدس‌گرایی، غیرسیاسی شده بود.

برخی از رهبران انجمن حجتیه نیز به لحاظ فکری یا از روی تقیه ظاهراً همین گونه می‌اندیشیدند و بر این باور بودند که اساساً حکومت را نمی‌توان به غیر معصوم

سپرد. رویکرد تاریخی مرجعیت در روزگار پس از مشروطه نیز چنین اقتضایی داشت.

۳- گروهی از روحانیون بودند که در عین مخالفت با پهلوی و مظاهر فساد آن، حاضر به ورود در یک مبارزه قهرآمیز و تند نبودند. مبانی این گروه نیز متفاوت و انگیزه‌هایشان مختلف و درجه دخالتشان هم در سیاست متفاوت بود.

● باورهای شیعی در انقلاب

رهبری انقلاب اسلامی مرجع تقلید بود و سایر رهبران مبارزه نیز تحصیل‌کردگان حوزه علمیه بودند. بسیاری از مراجع تقلید وقت نیز با انقلاب همراهی می‌کردند. تعداد زیادی از اساتید و مدرسان حوزه‌های علمیه به خصوص حوزه علمیه قم جزو مبارزان بودند و بیانه‌هایی علیه سلطنت پهلوی صادر می‌کردند.

مهم‌ترین راهپیمایی‌ها علیه نظام سلطنتی در روزهای تاسوعا و عاشورا سال

۱۳۵۷ش اتفاق افتاد که مردم برای عزاداری واقعه کربلا و امام حسین (ع) به خیابان‌ها آمده بودند. مساجد و حسینیه‌ها از پایگاه‌های اصلی مخالفان به شمار می‌رفتند.

یکی از مهم‌ترین شعارها و خواسته‌های انقلابیون طلب حکومت اسلامی یا جمهوری اسلامی بود.

● نظریه ولایت فقیه

نظریه ولایت فقیه از مبانی نظری انقلاب اسلامی و شکل‌گیری نظام جمهوری اسلامی است. بر اساس این نظریه حکومت و اداره جامعه بر عهده فقیهان است و شخص دیگری نمی‌تواند متولی حکومت باشد. امام خمینی که رهبری بخش مهمی از مخالفت‌ها با حکومت پهلوی را داشت در دوران تبعید در نجف، نظریه ولایت فقیه را تبیین کرد. مجموعه گفته‌های او به صورت کتاب و جزوه و نوار کاست به ایران رسید.

انقلاب سفید

هیئت تحریریه

سال (۱۳۴۰) به ریاست جمهوری آمریکا انتخاب شده بود. وی قصد داشت در کشورهای دوست آمریکا که در آنها دیکتاتوری، حاکم بود، اصلاحاتی انجام دهد. به همین منظور، علی امینی، سفیر سابق ایران در آمریکا با دستور کندی به جای شریف امامی به نخست‌وزیری منصوب شد، تا اصلاحات مورد نظر آمریکا را انجام دهد.

اما بعدها شاه که افزایش قدرت و نفوذ امینی و حمایت آمریکا از او را به ضرر خود می‌دید، تصمیم گرفت خود، نقش امینی را برای آمریکا بازی کند؛ به همین دلیل در فروردین ۱۳۴۱ طی مسافرتی به آمریکا، نظرشان را به سوی خود جلب کرد و **انقلاب** سفید در همین مسافرت طراحی شد.

شاه در ظاهر، تامین رفاه اجتماعی را یکی از هدف‌های اصلی خود اعلام و چنین وانمود کرد که رژیمش برای مردم ایران؛ فرهنگ، بهداشت، رفاه و امنیت به ارمغان

و او را به حاشیه تحولات می‌راند، از این رو شاه به طور مستقیم، وارد عمل شد و اصلاحات مورد نظر آمریکا را اجرا کرد. شاه، چند ماه پس از سقوط امینی، طرح خود را در قالب لوایح شش‌گانه و با عنوان «**انقلاب** سفید» و یا «**انقلاب** شاه و مردم» اعلام کرد.

۲- انگیزه اجرای انقلاب

اصول شش‌گانه **انقلاب** سفید، طرح و برنامه‌ای ریشه‌دار و عمیق بود که با هدف تحول در ساختار سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ایران در زمان رضاشاه پایه‌گذاری شد. وی که ماموریت تغییر ساختار ایران را در ابعاد مختلف، وظیفه خود می‌پنداشت، ضربات سنگینی بر نهاد مذهب وارد کرد.

برنامه اصلاحی **انقلاب** سفید، نخستین گام عمده شاه در جدال برای تثبیت قدرت خویش بود.

۳- طراحی انقلاب

"کندی" از حزب دموکرات در همین

انقلاب سفید یا **انقلاب** شاه و مردم (۶ بهمن سال ۱۳۴۱ ش)، فرماندهی بود که توسط محمدرضا شاه پهلوی به بهانه ایجاد اصلاحاتی با هدف تحول در ساختار سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ایران، در شش بهمن سال ۱۳۴۱ هجری شمسی برگزار شد و آن را **انقلاب** سفید یا **انقلاب** شاه و مردم نام نهاد. اساس **انقلاب** سفید، اصلاحاتی در شش اصل بود.

این همه‌پرسی که از طرف آمریکا و توسط محمدرضا شاه در ایران برگزار شد با مخالفت شدید علما و **امام خمینی** روبرو گردید و امام طی سخنرانی و اعلامیه‌ای مردم را از اشکالات این طرح آگاه نمود و این حرکت امام آغازی برای مبارزه با حکومت پهلوی شد.

۴- ایجاد انقلاب

دولت علی امینی، اصلاحات ارضی را در سال ۱۳۴۰ ش. اجرا کرد، اما اجرای آن، منافع و خواسته‌های شاه را تامین نمی‌کرد

آورده است.

۴ - جایگاه شاه با اجرای انقلاب

انقلاب سفید، شاه را رهبری مقتدر، نیک‌خواه، مترقی و روشنفکر به جهانیان معرفی می‌کرد. همچنین، کشاورزان ساده‌دل و حق‌شناس را برای چند سال به پشتیبانی از وی برمی‌انگیخت و مالکان و محافظه‌کاران منتقد را از سر راه برمی‌داشت و قشرهای متوسط جامعه، بازاریان، کسبه به‌ویژه پیشوایان مذهبی، و نیروهای مخالف رژیم را سر جایشان می‌نشاند.

۵ - اصول انقلاب

سرانجام شاه با افزودن مواد دیگری به طرح اصلاحات ارضی امینی، چهره اصلاح طلبانه‌ای به خود گرفت. سپس وی طرح انقلاب سفید را که بعدها به انقلاب شاه و ملت مشهور شد، در روز ۱۹ دی ۱۳۴۱ اعلام داشت

کارگران در منافع کارگاه‌های تولیدی و صنعتی؛

۴. لایحه اصلاحی قانون انتخابات؛

۵. لایحه ایجاد سپاه دانش برای تسهیل اجرای قانون تعلیمات عمومی و اجباری. البته طی پانزده سال بعد، چند اصل دیگر از جمله تشکیل سپاه بهداشت، ملی‌شدن مراعات و... به فهرست این اصلاحات افزوده شد.

۶ - برخورد علما

طرح انقلاب سفید و به فراندوم گذاشتن آن در تاریخ ششم بهمن به مردم ابلاغ شد. علما و روحانیان برای روشن شدن مسئله، نماینده‌ای (حاج آقا روح‌الله کمالوند از علمای خرم‌آباد) را نزد شاه فرستادند و مخالفت خود را با لوائح شش‌گانه و فراندوم آن به اطلاع شاه رساندند، اما او که بقای سلطنت خود را به اجرای آن، وابسته می‌دانست، به مخالفت

لحاظ رفع برخی از اشکالات به اسم تصویب ملی خوانده شده، رای جامعه روحانیت اسلام و اکثریت قاطع ملت ایران است، در صورتی که تهدید و تطمیع در کار نباشد و ملت بفهمد که چه می‌کند. این جانب عجالتاً از بعضی جنبه‌های شرعی آن... و از بعضی اشکالات اساسی قانونی آن برای مصالحی صرف نظر می‌کنم، فقط به پاره‌ای اشکالات اشاره می‌نمایم.

۷.۱ - اشکالات وارده امام

۱. در قوانین ایران، فراندوم پیش‌بینی نشده و تاکنون سابقه نداشته است؛
۲. معلوم نیست چه مقامی صلاحیت دارد فراندوم نماید و این امری است که باید قانون معین کند؛
۳. در ممالکی که فراندوم، قانونی است، باید به قدری به ملت مهلت داده شود که یک یک مواد آن مورد نظر و بحث قرار گیرد و در جراید و وسایل تبلیغاتی، آراء موافق و مخالف منعکس شود و به مردم برسد؛
۴. رای‌دهندگان باید معلوماتشان

علما و روحانیان توجهی نکرد.

۷ - اعلان موضع امام خمینی

امام خمینی (رحمة‌الله‌علیه) پس از اعلام انقلاب سفید، مخالفت شدید خود را با آن و همچنین با فراندوم اعلام کرد و فرمود: به نظر این جانب، این فراندوم که به

که شش اصل داشت:

۱. الغای رژیم ارباب و رعیتی با تصویب اصلاحات ارضی براساس لایحه اصلاحی قانون اصلاحات ارضی، مصوب ۱۹ دی ماه ۱۳۴۰ و ملحقات آن؛
۲. تصویب لایحه قانون ملی‌کردن جنگل‌ها در سراسر کشور؛
۳. تصویب لایحه قانونی فروش سهام

به اندازه‌ای باشد که بفهمند به چه رای می‌دهند؛ بنابراین اکثریت قاطع، حق رای دادن در این مورد را ندارند، و فقط بعضی اهالی شهرستان‌ها که قوه تشخیص دارند صلاحیت رای دادن دارند که آنان هم بی‌چون و چرا مخالف هستند؛

۵. باید رای دادن در محیط آزاد باشد و هیچ‌گونه فشار و زور و تهدید و تطمیع انجام

شود، و در ایران، این امر عملی نیست که اکثریت مردم را سازمان‌های دولتی در تمام نقاط و اطراف کشور ارباب کرده و در فشار و مضيقه قرار داده و می‌دهند.

۸ - اقدامات بعد از بیانیه امام

چهره **انقلاب** سفید را نمودار ساخت. در همین روز، قوای انتظامی به دانشگاه تهران هم حمله کردند تا تظاهرات دانشجویان علیه این رفتارندوم را متوقف کند. ساواک هم بیکار نبود. این سازمان، مقاله‌ای خبری به روزنامه‌های عصر داد و

اعلام نتایج جعلی رفتارندوم. که از پیروزی طرح شاه حکایت داشت برایش پیام‌های تبریک فرستادند.

پس از اعلام نتایج و پیام تشویق‌آمیز کندی، سرکوب حرکت‌های مخالف با شدت بیشتری از سرگرفته شد و صدها

بعد از بیانیه و اعلامیه **امام خمینی** اتفاقاتی روی داد که از قرار زیر است.

۸.۱ - مخالفت علما با اقدام رژیم

اعلامیه **امام خمینی** به سرعت در تهران و شهرستان‌ها پخش شد و مردم و روحانیان تظاهرات کردند. موضع برخی از علما در مقابل اقدام رژیم، موضعی روشن و مشخص بود. آنان مخالفت خود را به وضوح اعلام می‌کردند. آیت‌الله حکیم در پاسخ به سؤالی درباره اصلاحات ارضی، اعلام داشت: «شک و تردیدی در حرمت اغتصاب اموال مردم نیست.»

۸.۲ - برخورد امنیتی رژیم با مخالفان

روحانیان تهران عصر ۴ بهمن در منزل آیت‌الله غروری اجتماع کردند تا تصمیم جدیدی در مقابله با رفتارندوم بگیرند. ماموران ساواک هنگام مذاکره، به منزل هجوم آوردند و هر کس را که توانستند به زندان فرستادند. این عمل، بیش از پیش،

اجتماع مردم و روحانیان و تعطیل بازار را به آن دلیل دانست که موقوفات، مشمول اصلاحات ارضی می‌شود و اضافه کرد که عده‌ای از کارگران و کشاورزان اطراف تهران و فرهنگیان به مقام‌های رسمی مراجعه و تقاضا کرده‌اند اجازه داده شود شخصاً با مخالفان مقابله کنند، ولی مقامات انتظامی به ایشان اطلاع داده‌اند که حفظ نظم بر عهده دولت است.

۸.۳ - تلاش مزدورانه شاه

شاه کوشید با مسافرت نمایی خود به قم، نظر مردم و علما را جذب کند، اما با خیابان‌های خالی شهر روبه‌رو شد که این وضعیت بر خشم او از مردم و علمای قم افزود. او در سخنرانی‌اش سعی کرد علما را وابسته به جمال عبدالناصر معرفی کند و ذهن‌ها را به خارج از مرزها سوق دهد.

سرانجام در ۶ بهمن ۱۳۴۱ رفتارندوم **انقلاب** سفید شاه با تمام مخالفت‌ها، تظاهرات و تحریم‌ها، با حضور نیروهای نظامی و انتظامی انجام شد.

۸.۴ - برخورد با مخالفان رژیم

کسانی چون کندی، بی‌درنگ، بعد از

نفر از روحانیان، بازاریان و طرفداران جبهه ملی، دستگیر و بازداشت شدند.

۹ - ارتباط انقلاب با اوضاع کشور

ضرورت اصلاحات در ایران از مدت‌ها پیش احساس می‌شد، اما این اصلاحات تنها برای جلوگیری از انفجارهای اجتماعی نبود، بلکه برای کشورهای صنعتی به‌ویژه آمریکا نیز بایستی یک بازار مصرف ایجاد می‌شد، بنابراین برای رژیم شاه و آمریکا **انقلاب** سفید ایران دو ضرورت در برداشت: نخست، ضرورت سیاسی - اجتماعی از نظر وضع داخلی ایران و دوم ضرورت اقتصادی برای خود آمریکا.

۹.۱ - آثار غربی بودن اصلاحات

طرح اصلاحات، منشا و خاستگاه خارجی داشت. نتیجه آن کاهش سطح تولید کشاورزی جهان سوم و نیاز به واردات محصولات کشاورزی از کشورهای دیگر به‌ویژه ایالات متحده بود. این فرایند نه تنها به تخریب ساختار اقتصاد داخلی کشورهای جهان سوم می‌انجامید، بلکه وابستگی این کشورها به آمریکا را در همه

ابعاد تشدید می‌کرد.

۱۰ - نقشه کنترل ایران با انقلاب

طرح اصلاحات، هنگامی ارائه شد که جهان، شاهد رشد انقلابات و جنبش‌های مردمی بود. قیام جمال عبدالناصر، انقلاب کوبا، انقلاب مردم الجزایر و ویتنام و... دولت‌های وابسته به آمریکا برای جلب نظر مردم و تقویت رژیم خویش با تشویق آمریکا به چنین اصلاحاتی روی آوردند تا اوضاع را تحت کنترل خود بگیرند.

۱۱ - تحکیم قدرت و نفوذ شاه

شاه در ظاهر، تامین رفاه اجتماعی را یکی از هدف‌های اصلی خود اعلام، و وانمود کرد که رژیم او برای مردم ایران، فرهنگ، بهداشت، رفاه و امنیت به ارمغان آورده است.

به این ترتیب با تغییر پایگاه طبقاتی شاه و ایجاد طبقه سرمایه‌دار وابسته صنعتی و قشر متوسط شهری و کشاندن سرمایه‌داری به روستاها از طریق نابودی طبقه محافظه‌کار و سنتی زمین‌دار، قدرت شخصی و استبدادی شاه کاملاً تقویت، تحکیم و تثبیت می‌شد.

۱۲ - نتایج انقلاب

برندگان واقعی انقلاب سفید، نه کارگران و روستاییان و نه توده کارکنان دولت، بلکه کارفرمایان بلندپایه اداری، زمین‌داران، زمین‌خواران، پیمانکاران و کارخانه‌داران معینی بودند که ثروت‌های کلانی به چنگ آوردند.

اصول ظاهری انقلاب سفید و نیت باطنی آنها، نه تنها نیازها و انتظارات آنها را برآورده نساخت، بلکه نتایج این برنامه اوضاع اقتصادی اجتماعی، سیاسی و فرهنگی آنها را نیز وخیم‌تر کرد

و اسباب خیزش سیاسی- اجتماعی مردم ایران را فراهم آورد. گسترش امواج مخالفت و مبارزه مردم به رهبری روحانیت به‌ویژه شخص امام خمینی (رحمة الله علیه) و وقوع قیام ۱۵ خرداد ۴۲ پیامد عینی و مهم آن ماجراست، بنابراین انقلاب سفید برای رژیم شاه یک شکست محسوب می‌شود، زیرا رژیم وی به اهداف خود نرسید. در مقابل، نیروهای مخالف شاه با استفاده از فرصت، مرحله جدیدی از مبارزه علیه خاندان پهلوی را آغاز کردند

که در نهایت به پیروزی منجر شد.

۱۳ - منابع

- (۱) کدی، نیکی آر، ریشه‌های انقلاب ایران، ترجمه عبدالرحیم گواهی، تهران، انتشارات قلم، ۱۳۶۹ ش.
- (۲) مدنی، سید جلال‌الدین، تاریخ سیاسی معاصر ایران، قم، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۶۲ ش، چاپ دوم.
- (۳) سولیوان، ویلیام و ریارسونز، آنتونی، خاطرات دوسفید، اسراری از سقوط شاه و نقش آمریکا و انگلیس در انقلاب اسلامی، ترجمه محمود طلوعی، تهران، انتشارات علم، ۱۳۷۲ ش.
- (۴) خمینی، روح‌الله، صحیفه امام.
- (۵) مرکز اسناد انقلاب اسلامی، اسناد انقلاب اسلامی، تهران، ۱۳۶۹ ش.
- (۶) افراسیابی، بهرام، ایران و تاریخ (از کودتا تا انقلاب)، تهران، انتشارات زرین، ۱۳۶۴ ش، چاپ اول.
- (۷) امینی، علیرضا، تحولات سیاسی و اجتماعی ایران در دوران پهلوی، تهران، صدای معاصر، ۱۳۸۱ ش، چاپ اول.
- (۸) کیانوری، نورالدین، خاطرات کیانوری، به کوشش موسسه تحقیقاتی و انتشاراتی دیدگاه، انتشارات اطلاعات، تهران، ۱۳۷۱ ش.
- (۹) مصور رحمانی، غلامرضا، کهنه سرباز، موسسه خدماتی فرهنگی رسا، تهران، ۱۳۷۰ ش.

(۱۰) سوداگر، محمدرضا، رشد روابط سرمایه‌داری در ایران، تهران، انتشارات شعله‌اندیشه، ۱۳۶۹ ش.

(۱۱) خلجی، عباس، اصلاحات آمریکا، ۱۳۳۹-۱۳۴۲ و قیام ۱۵ خرداد، تهران، انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۸۱ ش، چاپ اول.

(۱۲) زونیس، ماروین، شکست ماهانه، ملاحظات درباره سقوط شاه، ترجمه اسماعیل زند و بتول سعیدی، تهران، نشر نو، ۱۳۷۱ ش.

(۱۳) نجاتی، غلامرضا، تاریخ سیاسی ۲۵ ساله ایران (از کودتا تا انقلاب)، تهران، موسسه خدمات فرهنگی رسا، ۱۳۷۱ ش، چاپ سوم.

(۱۴) روحانی، حمید، بررسی و تحلیلی از نهضت امام خمینی، تهران، انتشارات راه امام، ۱۳۶۰ ش، چاپ یازدهم.

(۱۵) کشمیری، محمد، پدیده‌های انقلاب شاه و ملت، اسفند ماه ۱۳۵۵ شاهنشاهی (۱۳۴۳ ش).

(۱۶) پهلوی، محمدرضا، ترجمه دکتر حسین ابوتربایان، پاسخ به تاریخ، تهران، چاپخانه رخ، ۱۳۷۱ ش، چاپ اول.

(۱۷) همایون، کاتوزیان، اقتصاد سیاسی ایران، ترجمه محمدرضا نفیسی و کامبیز عزیزی، تهران، انتشارات پایپروس، ۱۳۶۸ ش.

هیئت تحریریه

معیار معمار انقلاب

کسی محکوم نمی کند ولی تمام محکومیت ها مال ماست .

● صحیفه نور، جلد ۱۷، صفحه ۲۵۶، تاریخ ۶۲/۲/۲۸

● هر چیزی که برخلاف حق است سفارش کنیم که انجام نگیرد و حق در ایران انجام بگیرد و مشکلاتی که در اثر جنگ و در اثر انقلاب و در اثر مخالفت با ابرقدرتها برای مملکت ما پیش آمده است خودشان صبر کنند و دوستان خودشان را به صبر سفارش کنند .

● صحیفه نور، جلد ۱۳، صفحه ۲۴۵، تاریخ ۵۹/۱۰/۱۱

● ملت عزیز ایران

● بیدار باشید که سالیان دراز مبارزه در پیش دارید، ابرقدرتها برای نابودی شما هر روز نقشه می کشند ولی "ان کید الشیطان کان ضعیفا"

● صحیفه نور، جلد ۱۲، صفحه ۱، تاریخ ۵۸/۱۲/۲۰

● قدرت های بزرگ که دستشان از مخازن بزرگ ایران کوتاه شده و سلطه و قدرتشان با همت ملت ایران و قوای مسلح آن قطع گردیده اکنون به دست و پا افتاده اند تا با جنگ افزروی بین برادران سلطه خود را اعاده دهند و چپاولگری خود را از سرگیرند .

● صحیفه نور، جلد ۱۳، صفحه ۱۱۹، تاریخ ۵۹/۷/۲۴

● ره آورد عظیم

● اکنون مسلمانان باید با دقت مسایل را بررسی کنند و انقلاب های غیراسلامی را به انقلاب اسلامی ایران مقایسه کنند، انقلاب اسلامی در عین حال که وارث یک کشور صددرصد وابسته و مخروبه و عقب رانده شده در تمام جهات بود ... دشمنان ما باید بدانند که هیچ انقلابی در جهان همانند انقلاب اسلامی ما با ضایعه ای کم و ره آوردی عظیم همراه نبوده است و این نیست جز به برکت اسلام .

● صحیفه نور، جلد ۱۳، صفحه ۸۲، شماره ۲۹، تاریخ ۵۹/۶/۲۱

● استکبار و انقلاب اسلامی

● مملکت آشفته است، مملکت بعد از انقلاب است، بعد از انقلاب آشفتنگی است و بحمدالله انقلاب ایران انقلاب بزرگی بود که ضایعه کم و برداشت زیاد، برداشت قطع ایادی اجانب و قطع ایادی خیانتکاران داخلی و خارجی و برداشت های بزرگتر در سازندگی است .

● صحیفه نور، جلد ۶، صفحه ۱۰۳، تاریخ ۵۸/۲/۷

● امروز دنیا با ما به خاطر اسلام بد است بعضی ها که جاهلند می گویند اسلام به درد نمی خورد اما بعضی ها که کمی اوضاع مردم ایران را می دانند می گویند اسلام خوب است ولی نه اسلام اینها بلکه اسلام راستین . امروز تبلیغات علیه من و شما نیست تبلیغات علیه اسلام است . اگر ما با اسلام کار نداشتیم کسی با ما بد نبود .

● ... امروز آمریکا و شوروی را که آنقدر در دنیا فساد می کنند

● انقلاب ما انقلاب اسلامی است چون متکی بر اسلام است

● البته می دانید که بعد از هر انقلابی یک مشکلات زیادی برای کشور و برای دولتها پیش می آید این اجتناب ناپذیر است . هیچ نمی شود تصور کرد که انقلابی حاصل می شود یک رژیم دو هزار و پانصد ساله با همه قدرتی که داشت شکسته بشود و از بین برود و آرام باشد و مملکت همه چیز به جای خودش باشد و همه چیزها زود اصلاح بشود، همه حوائج برآورده بشود اینها یک اموری است که هیچ امکان ندارد برای یک انقلابی، بعضی انقلابهایی که در حدود ۶۰ سال پیش از این شده است الان هم با مشکلات روبرو هستند و من گمانم این است که انقلاب ما بهترین انقلابی بوده است که با ضایعاتی کم، نتایج زیادی از آن تاکنون برداشتیم و امیدواریم که بعد از این هم برداشته بشود و نکته اش هم این بوده است که انقلابهای دیگر، انقلابهای یک رژیمی بر یک رژیمی، یک رژیم مشابه رژیم بوده و انقلاب ما انقلاب اسلامی است چون متکی بر اسلام است .

● صحیفه نور، جلد ۸، صفحه ۱۶۷، تاریخ ۵۸/۴/۲۸

● انقلاب اسلامی در مقایسه با انقلاب های دیگر

● انقلاب ما عظیم است و متکی به هیچ قدرتی نیست نه قدرت شرق و نه قدرت غرب، انقلاب هایی که در دنیا می شود به یکی از این دو ابرقدرت متکی است ولی انقلاب مردم ما انقلابی است متکی به خود مردم، پس مردم باید از پیامدهای انقلابشان گله نداشته باشند .

● صحیفه نور، جلد ۱۹، صفحه ۵۸، شماره ۳، تاریخ ۶۳/۳/۸

انقلاب و نگاه دانشمندان غربی

• هیئت تحریریه

توجه به وابستگی‌های فرقه‌ای خود، ایران را به چشم سرمشق خود دیدند.

به این ترتیب، دانشجویان سنی «الجماعه الاسلامیه» در دانشگاه قاهره اعلام کردند انقلاب مردم ایران، شایسته بررسی عمیق است تا از آن درس بگیریم، انگیزه کسب کنیم و از این سرمشق بهره‌مند شویم. در حقیقت، هم نخبگان و هم عموم مردم این انقلاب را به ندرت یک پیروزی شیعی می‌شمردند. بسیاری از مسلمانان، آن را غلبه اسلام بر نیروهای اهریمنی و ی جهان سوم بر امپریالیسم آمریکا می‌دانستند.»

«بازتاب جهانی انقلاب ایران، چهار شکل داشته است: نخست، در دو کشور لبنان و بحرین، دخالت ایران ملموس و چشمگیر بوده است.

دوم، در تعداد بیشتری از کشورها، الگوی ایران و تشویق‌های این کشور، جریان سیاسی اسلامی پیشین را تقویت کرده و شتاب بیشتری بخشیده است؛ همانند مصر، تونس، نیجریه، پاکستان و فیلیپین.

جمهوری اسلامی ایران، از نخستین روزهای حیات خود، هدف دوم (صدور انقلاب) را از ارکان سیاست خارجی خود اعلام کرده است. هیچ جنبه دیگری از انقلاب، این همه توجه رسانه‌ها را به خود جلب نکرده و ترس دولت‌های غربی و اسلامی را برنیا نگیخته است.

مبالغه نکرده‌ایم اگر بگوییم بدفهمی‌ها مانع آن شده است که غربی‌ها، به ویژه ایالات متحده، خط مشی‌های ایران را عموماً و بازتاب جهانی انقلاب ایران را خصوصاً درک کنند. یکی از این بدفهمی‌های رایج این است که انقلاب ایران شدیداً شیعی و فرقه‌گرایانه است. اما این انقلاب از نخستین روزها، آگاهانه تصویری جهان‌شمول از خود ارائه داده و آرزوهایی جهان‌شمول در سر داشته است. مثلاً آیت‌الله خمینی تأکید داشت که انقلاب در اصول اسلامی ریشه دارد و به همه مظلومان جهان

- چه شیعه و چه غیرشیعه - تعلق دارد. از این رهگذر از فردای پیروزی انقلاب، بسیاری از دانشجویان مسلمان، بدون

اسپوزیتو درباره اهمیت انقلاب اسلامی ایران می‌نویسد: «دوست و دشمن معتقدند انقلاب ایران، تأثیر بسزایی بر جهان اسلام و غرب داشته است. این انقلاب برای برخی، منبع الهام و انگیزش بوده است.»

ایران معاصر، نخستین دهه حیات خود را با دو هدف توأم «نهادینه کردن انقلاب» و «صدور آن» آغاز کرد. برای جمهوری نوپای اسلامی، قانونی اساسی فراهم آمد که یک حکومت پارلمانی انتخابی را تحت هدایت شرع اسلام پیش‌بینی کرده بود و آیت‌الله خمینی مقام ولایت فقیه یافت. در نتیجه، تحول چشمگیری در جامعه ایران به وقوع پیوست. حکومت با در دست گرفتن بانکداری، بیمه، بازرگانی خارجی و صنایع عمده، بدهی‌های خارجی خود را پرداخت کرده، اقتصادی مستقل پدید آورده که کمتر به سرمایه‌گذاری و سرمایه خارجی وابسته است. انقلاب علاوه بر جنبه نظری، به صورت واقعی نیز تغییرات عمیقی در چشم‌انداز اجتماعی ایران پدید آورده است.

سوم، ایران نقش عام‌تری در برانگیختن ایدئولوژی و تفکر سیاسی اسلامی ایفا کرده است؛ همانند مصر، سودان، مالزی و اندونزی.

چهارم، الگو و فعالیت‌های ایران، دلیل و بهانه لازم را فراهم آورده است تا بعضی حکومت‌ها (عراق، مصر، تونس و اندونزی) جنبش‌های اسلام‌گرای مخالف را مهار و سرکوب کنند. مهم‌ترین تاثیرگذاری ایران انقلابی بر جهان اسلام در سطح افکار و ایدئولوژی است.»

هدف اصلی سیاست خارجی ایران، از همان آغاز به کار حکومت جدید، تبلیغ و گسترش اسلام انقلابی بود. این هدف در وظیفه‌ای ریشه داشت که قرآن برای مسلمانان در جهت تحقق و تبلیغ پیام الهی در سراسر گیتی معین کرده است. در حقیقت، قانون اساسی جدید ایران، به وضوح نشانه وجه اسلامی سیاست خارجی پویا و مبارزه جویانه‌ای است که هدفش، اتحاد دنیای اسلام و گسترش حاکمیت خداوند در روی زمین است.

در تجربه و ایدئولوژی انقلابی ایران، نشانه‌های زیادی هست که با موضوعات و علایق احیاگرایانه در دیگر جوامع مسلمان شدت یافت. نخستین و مهم‌ترین عاملی که موجب شد انقلاب ایران به مثابه انقلاب اسلامی تلقی شود، ناشی از ایدئولوژی اسلامی و رهبران روحانی و غیرروحانی آن بود که ایدئولوگ اولیه جمهوری اسلامی، آیت‌الله خمینی بود.

این‌گونه بود که این انقلاب، نخستین نمونه انقلابی موفق و مُلهم از اسلام بود. دوم اینکه، انقلاب سفید شاه به مثابه الگوی اصلی نوسازی به سبک و شیوه غربی در خاورمیانه، زمینه وسیع برای نارضایتی‌های گسترده ایجاد کرد و این خود منشأ دیگری برای دامن زدن به انقلابی بود که هیچ گاه موافق زندگی با سبک و شیوه غربی نبود.

در حقیقت، برخی از اصول ایدئولوژی انقلاب اسلامی ایران از این قرار است: الف) تاکید مجدد بر اسلام به مثابه شیوه زندگی تمام عیار.

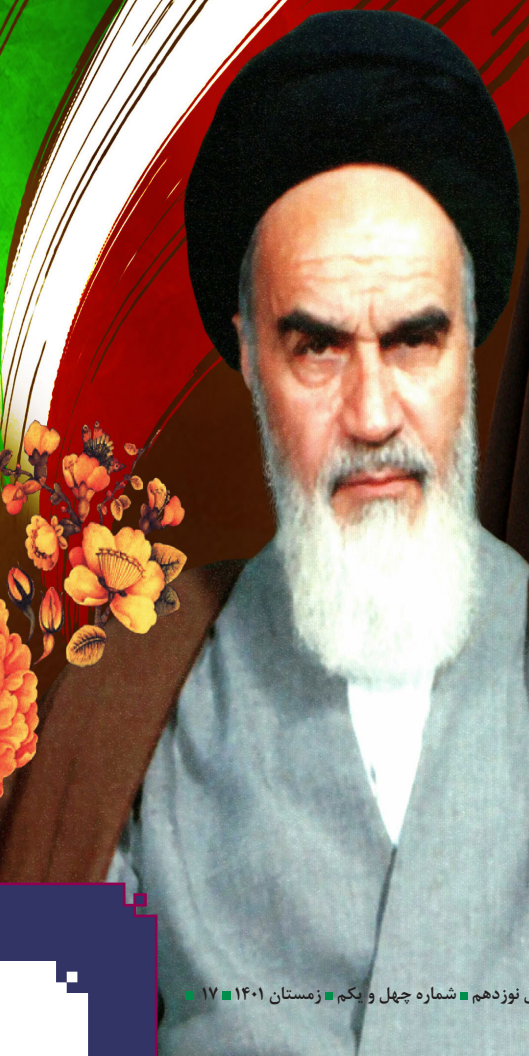
ب) اعتقاد به اینکه پذیرش الگوی غیردینی و غربی جدایی دین از دولت، سرمنشأ تمام مصائب اجتماعی، اقتصادی، نظامی و سیاسی جوامع مسلمان است.

ج) اعتقاد راسخ به اینکه بازگشت قدرت و موفقیت‌های مسلمانان، نیازمند برگشت به اسلام و حاکمیت دین الهی به جای سرمایه‌داری غربی است.

د) معرفی دوباره شریعت (قانون اسلامی) به مثابه طرح اسلامی جامعه‌ای مطلوب که اجتماعی عادلانه و اخلاقی از مومنان است.

ه) تاکید بر تاسیس (جهاد) علیه تمام نارسایی‌ها حتی اگر لازمه آن، تحمل سختی‌ها و در صورت لزوم، شهادت در راه خدا باشد.

منبع: انشورینو، جان. ال. ۱۳۸۸. انقلاب ایران و بازتاب جهانی آن، ترجمه محسن مدیر شانه‌چی، تهران: مرکز بازنشاسی اسلام و ایران (انتشارات باز)، چاپ سوم.

دست آوردهای انقلاب اسلامی

هیئت تحریریه

انزله

مقدمه

مساله پیشرفت و توسعه کشور و حرکت در مسیر رفع مشکلات جامعه را می توان مهمترین اولویت کشور دانست که جهت گیری تمامی تلاش های مسئولین کشور را تعیین می نماید. همه فعالیت ها در عرصه های مختلف، برای آن باید باشد که گره های از مشکلات مردم بگشاید و یک گام کشور را به اهداف طرحریزی شده نزدیک نماید، وگرنه اقدامی خلاف میثاق ملی و مصالح کشور خواهد بود. اما سوق دادن تمامی جهت گیری های کشور به سوی پیشرفت کشور و تجمیع همه توان ها و انرژی ها برای تعالی جامعه نیازمند پیش فرض ها و الزاماتی است که بدون آن چنین رسالت عظیمی به ثمر نخواهد رسید.

اولین تجربه حاصل آمده در طول چهل سال ایستادگی، درک عمومی این حقیقت است که پیشرفت کشور و تحقق آرمان ها جز به حفظ و تقویت روحیه انقلابی در جامعه ممکن نخواهد بود. انقلابی گری یعنی تسلیم وضع موجود نشدن و برای تحقق آرمان های بزرگ الهی و انسانی مجاهدت و تلاش کردن و منافع فردی را در راه آرمان ها نادیده گرفتن. لذا باید تلاش نمود تا روحیه انقلابی گری در کشور به مثابه یک ارزش قلمداد شود، سبک زندگی انقلابی در جامعه تبلیغ گردد و امور اداره کشور در اختیار انقلابیون قرار گیرد! مهم ترین پرسشی که پس از گذشت مدتی از وقوع هر انقلابی در اذهان

انقلابیون آن ایجاد می شود، این است که انقلاب آنان چه دستاوردی برای شان به ارمغان آورده است؟ آیا آن نتایج بر اساس اهداف اصولی آن انقلاب بوده است یا نه؟ انقلاب اسلامی ایران نیز از این قاعده مستثنا نیست؛ بلکه طبیعی است که مردم ایران نیز از دستاوردهای انقلاب خود سؤال کنند. از اینجاست که تبیین دستاوردهای انقلاب، اهمیت و بلکه ضرورت می یابد؛ زیرا در صورت تبیین نکردن صحیح و دقیق آن و در نتیجه، ناآگاهی مردم، ممکن است این تلقی در ذهن آنان به وجود آید که این انقلاب هیچ ثمره ای نداشته است و باید کنار گذاشته شود؛ ازاین رو، ممکن است انقلاب، به تدریج، به دست فراموشی

انقلاب اسلامی

تاکنون چه دستاوردهایی داشته است؟

بر اساس بیانات حضرت آیت الله خامنه ای

- ۱ استقلال در تصمیم گیری، حفظ تمامیت ارضی کشور، و رساندن ایران به عزت و کرامت لایق خود
- ۲ گسترش برخورداری های عمومی و امکانات مادی (در مقایسه با پیش از انقلاب و کشورهای هم تراز)
- ۳ گسترش آزادی های عمومی، تشویق جوانان به آزاداندیشی و طرح آزاد مباحث
- ۴ پیشرفت در معنویات و امکان سیر تکاملی در فضای انقلاب

- ۱ ارتقاء جایگاه ایران در جهان، صدور شعارهای انقلاب و الهام بخشی به حق طلبان عالم
- ۲ اهتمام به مبارزه با فساد و برخورد با عوامل فساد
- ۳ گسترش عدالت اجتماعی
- ۴ توان ایستادگی در برابر زورگویان و سلطه طلبان جهانی
- ۵ رشد علمی و صنعتی

سپرده شود یا دچار تغییرات ماهوی شده و درنهایت، به کلی، نابود گردد. باتوجه به این مطلب، آشکار کردن دستاوردهای انقلاب اسلامی ایران ضرورت می‌یابد. این مقاله در قالب دستاوردهای سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، علمی و فناوری و نظامی امنیتی نتایج حاصل از انقلاب اسلامی ایران را بیان می‌کند.

نکته‌ای قبل از پرداختن به دستاوردهای انقلاب اسلامی ایران باید توجه داشت که مقوله دستاوردشناسی با مسئله کارآمدی ارتباطی تنگاتنگ دارد. ازاین‌رو، شناخت دستاوردهای هر انقلابی نیازمند توجه به مفهوم کارآمدی آن است. کارآمدی، در تعریفی دقیق، عبارت است از: موفقیت در تحقق اهداف باتوجه به امکانات و موانع (فتحعلی، ۱۳۸۲: ۷). بنابراین، میزان کارآمدی هر پدیده‌ای از جمله انقلاب، بر اساس سه شاخصه اهداف، امکانات و موانع روشن می‌شود. گفتنی است در تبیین دستاوردهای انقلاب اسلامی نیز باید به آن سه شاخصه توجه شود و با در نظر گرفتن هریک از ابعاد اصلی و فرعی، امکانات موجود، انواع موانع داخلی و خارجی و تهدیدها و دشمنی‌ها علیه انقلاب اسلامی ایران به دستاوردشناسی این انقلاب پرداخت (نصری، ۱۳۸۹: ۱۰۵-۱۰۶).

۱- دستاوردهای سیاسی

مهم ترین دستاوردهای سیاسی انقلاب اسلامی ایران به قرار زیر است:

۱-۱- سرنگونی نظام دیکتاتوری و جایگزینی نظام مردم سالاری دینی

رفع خفقان و سرنگونی نظام دیکتاتوری سلطنت پهلوی و جایگزین شدن نظام مردم سالار دینی، یکی از مهم ترین دستاوردهای سیاسی انقلاب اسلامی ایران به شمار می‌رود. مردم ایران، به رهبری امام خمینی (ره) در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ توانستند رژیم سلطنتی پهلوی را، که برآمده از کودتای انگلیسی آمریکایی بود، و وابستگی، استبداد، فساد (سیاسی، اخلاقی، مالی)، ضدیت با اسلام و بی‌کفایتی از جمله ویژگی‌های بارز آن به شمار می‌رفت، ساقط کنند و نظامی مردمی مبتنی بر قوانین اسلامی، با رهبری ولی فقیه، بنا

کنند (مصباح یزدی، ۱۳۸۸: ۱۹؛ محمدی، ۱۳۹۰: ۲۵-۲۶؛ نصری، ۱۳۸۹: ۱۰۷).

۲-۲- افزایش بینش سیاسی مردم

افزایش بینش سیاسی مردم، یکی دیگر از دستاوردهای سیاسی انقلاب اسلامی است. یکی از اهداف سیاسی رژیم پهلوی، دور نگاه داشتن مردم ایران از مسائل و واقعیت‌های جامعه بود و از این طریق می‌کوشیدند تا بینش سیاسی مردم تعمیق نیابد و در پی خبری به سر برند. پس از انقلاب اسلامی، افزایش آگاهی‌ها و تقویت بینش سیاسی مردم، با استفاده از ابزارهای گوناگون مانند مطبوعات و رسانه‌های گروهی، به عنوان اصلی مهم در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کانون توجه واقع شد.

۳-۱- آزادی و مشارک سیاسی مردم

یکی دیگر از دستاوردهای سیاسی انقلاب اسلامی، آزادی سیاسی و مشارکت سیاسی مردم است. در رژیم پهلوی، مردم در عرصه تصمیم‌گیری کشور هیچ جایگاهی نداشتند؛ از این رو، مشارکت سیاسی، به معنای واقعی کلمه، وجود نداشت، ولی آنان پس از انقلاب اسلامی، در تعیین سرنوشت کشورشان سهیم شدند، به طوری که در مدت بیش از سه دهه پس از پیروزی انقلاب، به طور متوسط هر سال یک انتخابات در عرصه تصمیم‌گیری کشور برگزار شد که نشان‌دهنده مشارکت سیاسی گسترده مردم است (مصباح یزدی، ۱۳۸۸: ۲۰؛ عیوضی و هراتی، ۱۳۹۰: ۱۶۰).

۴-۱- استقلال در سیاست خارجی

استقلال در سیاست خارجی یکی دیگر از دستاوردهای سیاسی انقلاب اسلامی ایران است. در دوران پهلوی، در ساختار سیاسی ایران، به دلیل نفوذ کشورهای نظیر انگلستان و آمریکا، استقلال سیاسی وجود نداشت و سیاست خارجی کشور باتوجه به منافع کشورهای بیگانه تعریف می‌شد؛ اما پس از انقلاب، ایران اسلامی ضمن رهایی از نفوذ آمریکا و انگلیس، استقلال سیاسی خود را به دست آورد و سیاست خارجی خود را باتوجه به مصالح اسلامی و منافع ملی تعریف کرد (عیوضی و هراتی، همان).

۵-۱- شکل‌گیری جریان‌ها و گروه‌های سیاسی در جهان

تأثیر بر شکل‌گیری برخی جریان‌ها و گروه‌های سیاسی و احیای نقش جنبش‌های آزادی‌بخش یکی دیگر از دستاوردهای سیاسی انقلاب اسلامی ایران است. انقلاب اسلامی ایران، از یک سو، باعث موجودیت برخی گروه‌ها و جریان‌های سیاسی مانند حزب‌الله لبنان، امل اسلامی، جنبش جهاد اسلامی فلسطین، نهضت اجرای فقه جعفری پاکستان شد و از سوی دیگر، باعث خارج شدن برخی دیگر از گروه‌ها و جریان‌ها از حالت انفعال و رکود شد، مانند حرکت اسلامی در بیت المقدس و الخلیل. با وقوع انقلاب اسلامی ایران، جنبش‌های آزادی‌بخش در جهان و جوامع اسلامی جان تازه‌ای گرفتند. پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، با تکیه بر ایدئولوژی اسلامی، باعث احیای بیداری اسلامی در جهان شد. جایگزین شدن اندیشه‌های اسلامی به جای اندیشه‌های مادی همچون ناسیونالیسم و مارکسیسم و نیز در جنبش‌های آزادی‌بخش اسلامی، از جمله مصادیق آن بیداری است (همان: ۱۶۶-۱۶۹؛ محمدی، ۱۳۹۰: ۲۸-۳۶).

۶-۱- تغییر راهبرد قدرت‌های بزرگ

تأثیر بر راهبرد قدرت‌های بزرگ، یکی دیگر از دستاوردهای انقلاب اسلامی است. انقلاب اسلامی در کشوری رخ داد که می‌بایست در برابر حرکت‌های ضدغربی در منطقه واکنش نشان می‌داد؛ اما خود به کشوری ضدغربی تبدیل شد. از سوی دیگر، تأثیر انقلاب اسلامی بر جنبش‌های اسلامی موجود در جوامع اسلامی، تحت سلطه ابرقدرت‌های غرب و شرق و نیز طرح نظریه‌های جدید درباره حکومت و سیاست، هر دو ابرقدرت (آمریکا و شوروی سابق) را برآن داشت تا برای حفظ منافع نامشروع خود در خاورمیانه (غرب آسیا)، انقلاب اسلامی را مهار کنند و آن را از هر جهت محدود کنند (عیوضی و هراتی، ۱۳۹۰: ۱۷۰-۱۷۱؛ محمدی، ۱۳۹۰: ۳۸-۴۰).

۲-۲- دستاوردهای اقتصادی

پس از ساقط کردن رژیم پهلوی، انقلاب اسلامی ایران، تغییراتی در اقتصاد

کشور ایجاد کرد. مقایسه میزان درآمدها و عملکردها در دوره پهلوی و جمهوری اسلامی، این تغییرات را روشن می‌کند. اگر شاخصه‌هایی مانند افزایش جمعیت، کاهش تولید و صادرات نفت خام، کاهش ارزش دلار و افزایش تورم جهانی را هم زمان تجزیه و تحلیل کنیم، در می‌یابیم درآمدهای ارزی کشور پس از انقلاب اسلامی نسبت به دوران پهلوی، تا حدود یک پانزدهم کاهش حقیقی داشته است. همچنین، اگر به حوادث و رخدادها پس از انقلاب اسلامی که در دوران پهلوی وجود نداشت و موانع بسیاری در راه تحول اقتصادی ایران پدید آمده بود نظر بیفکنیم، عمق فاجعه در کاهش درآمدهای دولت جمهوری اسلامی آشکارتر می‌شود. برخی از این موانع عبارت‌اند از:

۱- خروج سرمایه‌های کشور به دست خاندان پهلوی به ارزش ۳۵ میلیارد دلار

- ۲- ورشکستگی نظام بانکی کشور به سبب خروج ارز در حدود ۱/۶ میلیارد دلار به دست عناصر معروف
- ۳- مسدود کردن حدود ۲۰ میلیارد دلار از اموال و دارایی‌های ایران در اروپا و آمریکا
- ۴- باقی ماندن بدهی‌های نظام پهلوی
- ۵- تحریم و محاصره اقتصادی دشمنان
- ۶- خسارات مستقیم و غیرمستقیم حدود هزار میلیارد دلار به کشور به سبب جنگ تحمیلی (نصری، ۱۳۸۹: ۱۵۴-۱۶۴).

۱-۲- توسعه و عمران

جمهوری اسلامی ایران با وجود کمتر شدن درآمدهای آن و نیز موانع زیادی که با آن‌ها روبه‌رو بوده، در توسعه و عمران کشور کارنامه قابل قبولی برجای گذاشته است. این ادعا با مقایسه کارنامه اقتصادی رژیم پهلوی با نظام جمهوری اسلامی ایران بیشتر آشکار می‌شود. در دوران پهلوی بیشتر جمعیت ۳۵ میلیونی کشور، که در روستاها زندگی می‌کردند، از حداقل‌های امکانات رفاهی محروم بوده‌اند؛ حتی شهرها نیز در زمینه خدمات عمومی و رفاهی دچار محرومیت بودند (همان: ۱۶۵).

۲-۲- محصولات کشاورزی

در دوران پهلوی، ایران بزرگ‌ترین

اسلامی این سیاست، که در تعارض با فرهنگ اصیل اسلامی بود، کنار گذاشته شد و زن ایرانی در جایگاه واقعی خود قرار گرفت؛ به طوری که، زن در کنار وظیفه همسری و مادری خود، در فعالیت‌های اجتماعی نیز، با رعایت حجاب اسلامی، شرکت می‌کند.

۳-۳- ایجاد روحیه خودباوری

ایجاد روحیه خودباوری و «ما می‌توانیم» یکی دیگر از دستاوردهای فرهنگی انقلاب اسلامی است. در دوران پهلوی، به دلیل بزرگ‌نمایی جهان غرب در نظر مردم ایران، نوعی خودباختگی و ضعف در جامعه حکم فرما بود و نوعی فرهنگ وابستگی به غرب در اذهان

اسلامی ایران در زمینه اقتصادی، با آن روبه رو بوده است، به ویژه جنگ تحمیلی و تحریم‌های ظالمانه آمریکا و اروپا، نظام جمهوری اسلامی ایران توانسته است با صبوری، همراهی و همت مردم کشور به پیشرفت‌های چشمگیری دست یابد؛ به گونه‌ای که، به عرصه‌هایی از قبیل کشاورزی، صنعتی، علمی، خدماتی، درمانی و...، که در دوره پهلوی سیر نزولی و وابستگی خود را می‌پیمود، سیر صعودی بخشید و به تدریج، با خودکفایی و خوداتکایی، اقتصاد وارداتی صرف دوره پهلوی را به اقتصادی مولد و مقاوم تبدیل کرد.

۳-۲- دستاوردهای فرهنگی

مهم‌ترین دستاوردهای فرهنگی انقلاب اسلامی ایران عبارت‌اند از:

۳-۱- نفی مظاهر فرهنگی غرب و

اشاعه فرهنگ اسلامی

نفی مظاهر فرهنگی غرب و مقابله با تهاجم فرهنگی از دستاوردهای فرهنگی انقلاب اسلامی ایران است. در دوران پهلوی، بر پایه محوریت نگرش غربی، از یک سو، ارزش‌های اسلامی نفی و، از سوی دیگر، معیارها و ارزش‌های غربی در عرصه فرهنگی حکم فرما شد؛ به طوری که هنر، ادبیات، سینما، تئاتر، رادیو و تلویزیون، مطبوعات، کتاب، سیستم آموزش کشور، مدارس، دبیرستان‌ها و دانشگاه‌ها، همه تحت سیطره فرهنگ غرب درآمد؛ اما با وقوع انقلاب اسلامی، از یک سو، مظاهر فرهنگی غرب از جامعه نفی شد و از سوی دیگر، با تعمیم خودباوری فرهنگی و گسترش شعائر دینی، زمینه برای تقویت پایه‌های ایمانی مردم فراهم شد.

۳-۲- ارتقای جایگاه زن

ارتقای جایگاه زن در اجتماع و خانواده، یکی دیگر از دستاوردهای فرهنگی انقلاب اسلامی ایران است. هویت زن اسلامی در دوران پهلوی، به دلیل سیطره خودباختگی فرهنگی و رواج ارزش‌های غربی، تهدید شد؛ به گونه‌ای که، به جای سوق دادن زنان به سوی فعالیت‌های اجتماعی سودمند، فرهنگ برهنگی و بی‌عفتی در میان آنان گسترش یافت، اما پس از انقلاب

واردکننده مواد غذایی به شمار می‌رفت؛ به طوری که، پنیر از دانمارک، تخم مرغ از اسرائیل، گوشت از استرالیا، گندم از آمریکا، مرغ از فرانسه، سیب زمینی و پیاز از پاکستان و... وارد می‌شد؛ از این رو، کشور تنها برای ۳۳ روز قادر بود غذای مورد نیاز را در داخل تهیه کند، ولی با پیروزی انقلاب اسلامی، تحول چشمگیری در کشاورزی کشور به وجود آمد؛ به گونه‌ای که، ضمن خودکفایی در بیشتر محصولات کشاورزی، تنها کمتر از پنج درصد مواد غذایی مورد نیاز از خارج از کشور وارد می‌شود؛ از این رو، کشور در حال حاضر می‌تواند غذای بیش از سیصد روز را در داخل تهیه کند. در برخی اقلام کشاورزی نیز جمهوری اسلامی ایران در ردیف صادرکنندگان قرار گرفته است (همان: ۱۶۷-۱۶۸؛ ملکوتیان، ۱۳۹۱: ۴۲).

۳-۲- صنعت

ایران در دوران پهلوی کمترین سطح فناوری و صنعت را داشت. در حقیقت، تمام هویت صنعت ایران را صنایع مونتاژی تشکیل می‌داد که تحت نظر مستشاران خارجی، و با ناتوانی ملی و تکنولوژیکی همراه بود. پس از انقلاب اسلامی، با اتکا به توان داخلی، ضمن اتخاذ سیاست خودکفایی و بومی‌سازی در صنایع کشور، تولیدات صنایع نیز به صورت چشمگیری افزایش یافت (خبرگزاری فارس، ۱۳۹۲/۱۱/۱۴؛ نصری، ۱۳۸۹: ۱۶۸).

۴-۲- بهداشت و درمان

وضعیت بهداشت و درمان در دوران پهلوی به گونه‌ای بود که برای مداوای سرماخوردگی، از فلیپین، هند، پاکستان و بنگلادش پزشک به ایران آورده می‌شد؛ اما پس از انقلاب اسلامی در زمینه بهداشت و درمان، تحولات چشمگیری رخ داد. در حال حاضر، نه تنها سفر به خارج از ایران برای درمان به کمترین حد خود رسیده است، بلکه این امر معکوس شده است و سالیانه نزدیک به ۳۰ هزار نفر، از سراسر دنیا، برای درمان به ایران سفر می‌کنند. در جدول زیر به گوشه‌ای از تحولات عرصه بهداشت و درمان اشاره شده است (نصری، ۱۳۸۹: ۱۷۸-۱۷۹).

در مجموع از ابتدای انقلاب اسلامی تاکنون با وجود تمام موانعی که جمهوری

... دانش مایه اقتدار است؛ ثروت آفرین است؛ قدرت نظامی آفرین است؛ قدرت سیاسی آفرین است. یک روایتی هست که می‌فرماید: «الْعِلْمُ سُلْطَانٌ» علم قدرت است: «مَنْ وَجَدَهُ صَالٍ بِهِ وَمَنْ لَمْ يَجِدْهُ صَالٍ عَلَيْهِ». [ابن ابی‌الحدید، ۱۴۰۴: ج ۲۰: ۳۱۹]؛ یعنی مسئله دو طرف دارد: اگر علم داشتید، می‌توانید سخن برتر را بگویید، دست برتر را داشته باشید. «صَال» یعنی این، اگر نداشتید حالت میانه ندارد؛ «صیل علیه». پس کسی که علم دارد، او دست برتر را بر روی شما خواهد داشت؛ در مقدرات شما دخالت می‌کند، در سرنوشت شما دخالت می‌کند. (امام خامنه‌ای (دام‌ظله) ۱۳/۱۱/۱۳۸۸).

مهم‌ترین دستاوردهای علمی و فناوری انقلاب اسلامی عبارت‌اند از:

۱-۴- پیشرفت در عرصه آموزش و پژوهش

باتوجه به چنین دیدگاهی نسبت به علم، پس از انقلاب اسلامی برای جبران عقب‌ماندگی‌های علمی ادوار گذشته، به‌ویژه دوران پهلوی، سرمایه‌گذاری‌های چشمگیری در عرصه آموزش و پژوهش صورت گرفت و با وجود محدودیت‌ها و مشکلات داخلی و خارجی، به‌ویژه تحریم‌های دشمنان انقلاب اسلامی، پیشرفت‌های درخور نگرش و شگرفی در ایجاد و توسعه زیرساخت‌های عرصه دانش به دست آمد؛ برای نمونه، در نتیجه توجه نظام به دانش، تعداد مدارس کشور از ۴۷ هزار واحد قبل از انقلاب، به بیش از ۱۹۴ هزار واحد افزایش یافت. تعداد مراکز آموزش عالی و دانشگاهی نیز از ۱۵ واحد دولتی در قبل از انقلاب به حدود دو هزار و هفتصد واحد دولتی و غیردولتی افزایش یافت. تعداد دانشجویان نیز از ۱۷۵ هزار نفر در قبل از انقلاب به بیش از ۴ میلیون نفر پس از انقلاب اسلامی افزایش یافت؛ در نتیجه، میزان باسوادی از ۴۷ درصد در قبل از انقلاب، به بیش از ۹۰ درصد در حال حاضر رسید. تعداد مدال در المپیادهای جهانی نیز که قبل از انقلاب صفر بود پس از انقلاب اسلامی به بیش از پانصد عدد رسید. تعداد اختراعات ثبت شده از عدد صفر در قبل از انقلاب، به بیش از ۲۶ هزار اختراع پس از انقلاب رسید (نصری، ۱۳۸۹).

همه‌ی دوران پهلوی، پادشاهان، هم دیکتاتور بودند و هم وابسته! این شد بیماری مضاعف نظام سیاسی حاکم بر ایران در دوران گذشته. انقلاب آمد این روند را قطع کرد و دوران نویی در تاریخ ملت ما شروع شد.

برای یک ملت، هفتی بالاتر از وابستگی نیست... در مقابل، برای مسئولان یک ملت، هیچ خدمت و وظیفه‌ای بزرگتر از این نیست که استقلال او را حفظ کنند. البته استقلال هم مراتبی دارد که اول آن، استقلال سیاسی است.

استقلال، بیت‌الغزل انقلاب اسلامی بود؛ یعنی نفوذ بیگانه در این کشور ممنوع.

استقلال یعنی آمریکا و انگلیس و دیگران حق ندارند در مسائل سیاسی و فرهنگی کشور هیچ‌گونه اعمال نفوذی بکنند.

انقلاب اسلامی می‌توان گفت که با وقوع انقلاب در ایران، تغییر و تحول اساسی در ساختار فرهنگی ایران در سه سطح: هدف، برنامه و عملکرد به وجود آمد. در سطح هدف، انقلاب اسلامی اسلام‌گرایی را جایگزین اسلام‌زدایی رژیم پهلوی کرد. در سطح برنامه نیز انقلاب اسلامی، باستان‌گرایی، فرقه‌گرایی و غرب‌گرایی را که از مهم‌ترین برنامه‌های فرهنگی رژیم پهلوی به شمار می‌رفت به استقلال فرهنگی، تبادل فرهنگی و توسعه فرهنگی تبدیل کرد. در سطح عملکرد نیز انقلاب اسلامی، گسترش ارزش‌های اسلامی ملی و هویت بخشی را جایگزین ابتذال و هویت‌زدایی رژیم پهلوی کرد (نصری، ۱۳۸۹: ۲۱۸).

۴-۴- دستاوردهای علمی و فناوری

در هر کشوری علم و فناوری یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های قدرت ملی محسوب می‌شود؛ درواقع، نسبت عرصه تولید علم و فناوری با دیگر عرصه‌ها به‌گونه‌ای است که زمینه‌ساز پیشرفت و افزایش قدرت در دیگر عرصه‌های ملی اعم از نظامی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی می‌گردد. از این‌رو، امام خامنه‌ای (دام‌ظله) به کرات بر لزوم تکیه بر علم و جنبش نرم‌افزاری تأکید می‌فرماید.

عمومی ایجاد شد، اما به برکت انقلاب اسلامی، روح خودباوری و خوداتکایی در بین افراد جامعه دمیده شد.

۳-۴- گسترش فرهنگ مردم‌سالاری

دینی

گسترش فرهنگ مردم‌سالاری دینی در جهان، یکی دیگر از دستاوردهای فرهنگی انقلاب اسلامی است. انقلاب اسلامی با ایجاد نظام جمهوری اسلامی ضمن نفی اسلام متحجر و قشرگرا، بر تفکر جدایی دین از سیاست نیز خط بطلان کشید. درواقع، نظام نوینی ایجاد کرد که مشروعیت آن بر پایه حاکمیت الهی و ارزش‌های اسلامی و مقبولیت آن بر اساس اراده مردمی است.

۳-۵- گسترش فرهنگ استقلال

خواهی و استکبارستیزی

گسترش فرهنگ استقلال‌خواهی و استکبارستیزی، یکی دیگر از دستاوردهای فرهنگی انقلاب اسلامی ایران است. مردم ایران با الهام از آموزه‌های اسلامی همچون: «وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ» (نحل: ۳۶)، شعار نه شرقی و نه غربی سردادند و خواستار آزادی ایران از نفوذ و دخالت طاغوت‌ها و قدرت‌های خارجی شدند.... (عیوضی و هراتی، ۱۳۹۰: ۱۶۱-۱۶۵).

در مجموع، درباره دستاوردهای فرهنگی

۱۸۲؛ ملکوتیان، ۱۳۹۱: ۴۲-۴۳؛ باشگاه خبرنگاران جوان، ۱۳۹۳/۸/۸.

۲-۴- دستیابی به علوم و فناوری های سطح اول جهان

به برکت آزادی و خودباوری حاصل از انقلاب اسلامی، جمهوری اسلامی ایران با حضور فعال در عرصه های علمی، توانست در بسیاری از علوم و فناوری های سطح اول روز جهان، پیشرفت های چشمگیر به دست آورد و ضمن درخشیدن پژوهشگران و دانشمندان ایران در میان پژوهشگران و دانشمندان ممتاز دنیا، رتبه های بالایی تک رقی و دوررقمی را نیز در جهان، منطقه و در میان کشورهای اسلامی کسب کرد. دانش و فناوری هسته ای، لیزر، بایو و نانو تکنولوژی، میکرو الکترونیک، دانش فنی استفاده از پلیمرهای گیاهی، دانش ساخت روبات، دانش ژنتیک و شبیه سازی (تولید نخستین موش و گوسفند شبیه سازی شده) و... از جمله افتخارات انقلاب اسلامی ایران در جهان است (افشون، ۱۳۸۷: ۱۱؛ خبرگزاری فارس، ۱۴/۹۲/۱۱).

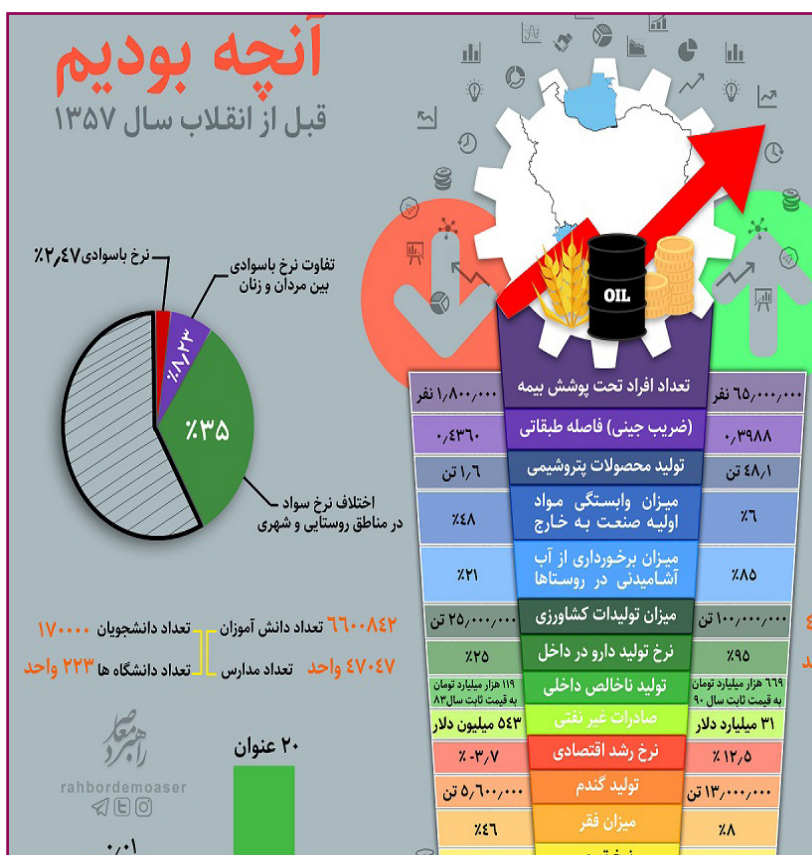
جمهوری اسلامی ایران در عرصه دانش و فناوری اتمی که بسیار در صنعت انرژی های پاک، کشاورزی، پزشکی، داروسازی و... فواید دارد، توانست به شکل بومی به فناوری و دانش کامل چرخه سوخت اتمی دست یابد و در کنار پنج کشور برتر دنیا در این فناوری قرار گیرد. در عرصه دانش روباتیک نیز با کسب موفقیت های جهانی در مسابقات روباتیک در کنار هشت کشور اول روباتیک دنیا قرار گرفت (افشون، همان). در عرصه فناوری هوا فضا، که در دوران پهلوی هیچ توانمندی ای نداشتیم، سال های پس از انقلاب اسلامی سازمان صنایع هوا فضا تأسیس شد و تاکنون چندین ماهواره به فضا پرتاب کرده است. جمهوری اسلامی ایران از معدود کشورهایی است که فناوری ساخت ماهواره، فناوری پرتاب ماهواره و تکنولوژی ساخت ایستگاه دریافت تصاویر ماهواره، پرتاب موفقیت آمیز موجود زنده به فضا را دارد (نصری، ۱۳۸۹: ۱۷۰-۱۷۱).

۳-۴- کسب رتبه های برتر در تولید علم

مبتنی بر داده های اسکوپوس [۱]،

جمهوری اسلامی ایران با تولید ۱۱۹۰ مدرک در رشته سلول های بنیادی، رتبه ۲۸ جهان و مقام دوم منطقه را به دست آورده است. در حوزه هوا فضا نیز جایگاه ۱۹ تولید علم را در جهان و مقام نخست را در بین کشورهای اسلامی و منطقه در کارنامه خود دارد. جمهوری اسلامی ایران با تولید ۴۷۰ مدرک در حوزه بیوتکنولوژی رتبه ۲۳ جهان و رتبه نخست در میان کشورهای اسلامی را به خود اختصاص داده است. در رشته شیمی نیز با تولید ۴ هزار و ۴۷۳ مقاله در سال ۲۰۱۲ رتبه ۱۳ تولید علم در جهان و رتبه اول منطقه را کسب کرده است. (پایگاه خبری علمی، آموزشی و سلامت، ۱۳۹۳/۱/۴؛ پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)، بی تا). در حوزه نانو نیز تا مارس ۲۰۱۵ جمهوری اسلامی ایران با انتشار ۴ هزار و ۶۶۱ مقاله، رتبه پانزدهم دنیا را دارد. (مشرق، ۱۳۹۴/۲/۵؛ پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)، بی تا). سهم جمهوری اسلامی ایران از تولید علم دنیا طی پانزده سال گذشته، بر اساس مدارک علمی ثبت شده در پایگاه های استنادی آی. اس. آی [۲] و اسکوپوس تا ۱ اردیبهشت ۱۳۹۴، رشد چشمگیری

داشته است. سهم تولید علم جمهوری اسلامی ایران از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۴ دارای سیر صعودی می باشد؛ به گونه ای که هم اکنون جمهوری اسلامی ایران تولید کننده یک و نیم درصد از علم دنیا است. باتوجه به داده های پایگاه اسکوپوس، در سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۴ رتبه بین المللی تولید علم جمهوری اسلامی ایران از ۴۸ به ۱۶ ارتقا یافته است. همچنین باتوجه به مدارک نمایه شده در پایگاه آی. اس. آی، جایگاه ایران از رتبه ۴۹ در نخستین سال بررسی شده به رتبه ۲۱ در واپسین سال بررسی ارتقا پیدا کرده است. جمهوری اسلامی ایران در سال ۲۰۱۴ به نسبت سال ۲۰۱۳، از لحاظ رشد علمی در دنیا، مقام چهارم را به خود اختصاص داده و در سال ۲۰۱۴ نیز در جایگاه ۱۶ کمیت تولید علم جهان قرار داشته است. در حال حاضر، از نظر تولید علم، جمهوری اسلامی ایران از یک جایگاه رفیع بین المللی برخوردار است و دومین قدرت علمی در بین کشورهای عضو جنبش عدم تعهد می باشد. همچنین، در طی سال های متمادی برترین کشور علمی در بین کشورهای عضو اوپک بوده است. هم اکنون، جمهوری اسلامی ایران با کسب

رتبه نخست تولید علم در بین کشورهای منطقه خاورمیانه و نیز رتبه اول در بین ۵۷ کشور اسلامی، سرآمد منطقه و جهان اسلام است (پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)، اردیبهشت ۱۳۹۴؛ همان، ۱۲/۱۳۹۴).

۵- دستاوردهای نظامی امنیتی

مهم ترین دستاوردهای نظامی امنیتی انقلاب اسلامی ایران عبارت اند از:

۱-۵- محوریت تأمین منافع ملی و اسلامی

امنیت از نیازهای ضروری برای پیشرفت و تعالی هر جامعه است؛ درواقع، ایجاد نیروهای مسلح در هر جامعه ای برای حفاظت و حراست از امنیت و منافع ملی آن کشور است. در دوران پهلوی، نیروهای مسلح ایران نه تنها در این باره ناکارآمد بودند، بلکه در خدمت منافع بیگانگان قرار داشتند. در آن دوران، هدف اصلی نیروهای مسلح، حفاظت از منافع غرب در منطقه آن هم با نیرو، تجهیزات و درآمدهای نفتی ایران بود، و حتی حضورشان در پیمان های نظامی، مانند پیمان سنتو [۳]، در آن راستا بوده است؛ ولی با پیروزی انقلاب اسلامی و فروپاشی پیمان سنتو و انحلال «دکترین دو ستونی نیکسون» (ستون نظامی ایران و ستون اقتصادی عربستان)، امروز نیروهای مسلح در ارتش، سپاه پاسداران و بسیج مردمی، حافظ اسلام و منافع ملی هستند که نمونه آشکار آن حماسه «دفاع مقدس» است.

۲-۵- استقلال در فرماندهی

در دوران پهلوی، مستشاران و فرماندهان آمریکایی و انگلیسی نیروهای مسلح ایران را فرماندهی و هدایت می کردند. آنان با بهره گیری از این نیروها در پی تأمین منافع غرب بودند و ضمن داشتن «مصونیت قضایی» و دریافت حقوق و مزایای بسیار، خسارت اقتصادی فراوانی به ایران وارد می کردند؛ ولی با پیروزی انقلاب اسلامی ایران، تحول عظیمی در فرماندهی نیروهای مسلح ایران اسلامی به وجود آمد، به گونه ای که با خروج افسران و مستشاران بیگانه از نیروهای مسلح ایران، اشخاص شایسته ای همچون: حاج ابراهیم همت، مهدی باکری، مهدی زین الدین، احمد

کاظمی، صیاد شیرازی، عباس بابایی و... فرمانده شدند.

۳-۵- پیشرفت و خودکفایی نسبی در تولید تجهیزات نظامی

نیروهای مسلح در دوران پهلوی، توانمندی داخلی چشمگیری نداشتند و به طور کامل وابسته به تجهیزات غربی بودند. در آن زمان برای حفظ منافع دولت های غربی در منطقه، بخش عمده ای از درآمدهای دولت به بخش نظامی اختصاص می یافت؛ اما پس از انقلاب اسلامی، با از بین رفتن روحیه حقارت و خودکم بینی، روحیه ابتکار و خلاقیت در کارکنان و متخصصان نیروهای مسلح به وجود آمد. جمهوری اسلامی ایران با تلاش جوانان با ایمان و سرشار از استعداد، توانست ضمن فاصله گرفتن از وابستگی دوران پهلوی، در بخش های گوناگون تجهیزات نظامی به تولیدات چشمگیری دست یابد و حتی در عرصه صادرات تسلیحات نظامی در دنیا جایگاه مناسبی به دست آورد، از آن جمله است: ساخت انواع بمب ها و موشک های مدرن (بالستیک با برد حدود ۳ هزار کیلومتر، کروز، ضد هوایی، دریایی، میان برد و کوتاه برد، لیزری و هوشمند، اژدر حوت)، ساخت انواع هواپیما (آموزشی (درنا، پرستو)، جنگی (صاعقه)، بدون سرنشین)، و تعمیرات اساسی هواپیماها، ساخت بالگردهای نظامی و پشتیبانی، ساخت انواع رادارهای فوق پیشرفته (رادار ملی)، ساخت زیردریایی، ساخت ناو و ناوشکن (جماران)، ساخت قایق های فوق پیشرفته پرنده با سرعت بالا و امکان شلیک و رادارگریز، ساخت انواع تانک، نفربر، سلاح های ضد تانک، ساخت تجهیزات پیشرفته جنگ الکترونیک و سایبری، تنها گوشه ای از دستاوردهای تسلیحاتی بومی جمهوری اسلامی ایران می باشد.

به طور کلی، می توان عملکرد نیروهای مسلح در دوران پهلوی را در این سه مورد خلاصه کرد: ۱- از دست دادن سرزمین و عزت ایران ۲- دخالت نظامی در دیگر کشورها برای منافع غرب ۳- سرکوب و کشتار ملت ایران برای تحکیم رژیم پهلوی. با انقلاب اسلامی تحولی شگرف در عملکرد نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران به وجود آمد؛ به گونه ای که، با وجود جنگ

تحمیلی هشت ساله تمام عیار عراق و حمایت همه جانبه تسلیحاتی، اطلاعاتی، نیرویی، مالی و تبلیغاتی غرب و شرق و ارتجاع عرب علیه جمهوری اسلامی ایران، نه تنها یک وجب از خاک کشور جدا نشد، بلکه با شکست دشمن متجاوز، او را به پرداخت خسارات وارد شده مجبور کرد. هم اکنون جمهوری اسلامی ایران به چنان اقتداری دست یافته است که ضمن بازدارندگی در مقابل تهاجم نظامی دشمنان، به کشورهایی که در جبهه مقاومت علیه استکبار جهانی آمریکایی صهیونیستی قرار دارند، کمک های نظامی و مستشاری می دهد. (نصری، ۱۳۸۹؛ ۱۸۶-۲۱۷؛ مؤسسه فرهنگی قدر ولایت، ۱۳۸۲؛ ۳۳۱-۳۶۸؛ ملکوتیان، ۱۳۹۱؛ ۴۳؛ خبرگزاری فارس، همان).

۳- نتیجه گیری

در این مقاله دستاوردهای انقلاب اسلامی ایران در عرصه های گوناگون سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، علمی و فناوری و نظامی امنیتی تبیین گردید. مهم ترین نتیجه مقاله پیش رو این است که انقلاب اسلامی ایران با توجه به وجود موانعی که برخی از آن ها میراث دوران گذشته، به ویژه دوره پهلوی، بوده و برخی دیگر نیز خارجی بوده و به دست قدرت های استکباری به وجود آمده، و نیز با توجه به امکانات محدودی که در اختیار داشته است، توانست مبتنی بر آموزه های اسلامی و تکیه بر توان داخلی، پیشرفت های چشمگیری را در عرصه های گوناگون سیاسی (نظام مردم سالار دینی، استقلال سیاسی و...)، اقتصادی (حرکت در مسیر اقتصاد اسلامی، توسعه صنایع و بومی سازی، خودکفایی در برخی عرصه ها و...)، فرهنگی (آزادی فرهنگی در چهارچوب اسلام، گسترش فرهنگ استکبار ستیزی و...)، علمی و فناوری (هسته ای، لیزر، پزشکی و...) و نظامی امنیتی (ایجاد اقتدار، ساخت انواع موشک های بالستیک، ناوشکن، هواپیما و...) به دست آورد. برخی از مهمترین نکات قابل تأمل در مورد انقلاب اسلامی:

همان گونه که گفته شد، برای درک بهتر و قضاوت دقیق تر در مورد دستاوردهای انقلاب اسلامی، باید سایر جنبه های کار

نیز مورد توجه قرار گیرد، برخی از مهمترین آنها عبارتند از:

دستاوردهای مورد اشاره در شرایطی حاصل شده است که جمعیت ایران که در ابتدای انقلاب اسلامی حدود ۲۸ میلیون نفر بود، پس از انقلاب به سرعت افزایش یافت و اکنون بدون وجود مشکل جدی و اساسی در خصوص تأمین مایحتاج آنها، به بیش از ۸۰ میلیون نفر رسیده است.

با بروز انقلاب و توسعه و گسترش راه‌ها و وسایل ارتباطی، طبیعتاً سطح آگاهی عمومی مردم به شدت افزایش یافت و البته به شکل تقریباً یکباره و روزافزون، بر دامنه انتظارات و توقعات عمومی برای دستیابی به شرایط بهتر، زندگی راحت‌تر و برخورداری از تسهیلات و امکانات بیشتر افزوده شد.

برخلاف شرایط پس از انقلاب که همواره برای صدور نفت و یا در مورد قیمت آن با سنگ اندازی دشمنان مواجه بوده‌ایم، جریان صدور نفت در قبل از انقلاب اسلامی بدون هرگونه مانع و توقفی به طور مستمر جریان داشته و تقریباً در تمام دوران حکومت پهلوی دوم، درآمد نفتی کشور چند برابر شرایط پس از انقلاب بود.

با توجه به این‌که گاهی توسط برخی از افراد جامعه، فعالیت‌های شهرسازی و رفم‌های شهری کشورهای حوزه خلیج فارس با دستاوردهای عظیم و کاملاً بومی ایران اسلامی مورد مقایسه قرار می‌گیرد، ذکر این موضوع ضروری است که برتری درآمد نفتی در مورد اکثر کشورهای عرب حوزه خلیج فارس (نسبت به ایران) نیز مصداق داشته و دارد، به‌طوری‌که هم‌اکنون درآمد نفتی کشوری مانند؛ عربستان نسبت به جمعیت ایران ۴ برابر و درآمد نفتی امارات نیز در قیاس با جمعیت ایران بیش از ۱۶ برابر است.

حکوت پهلوی دوم با هیچ‌گونه تهدید و فشار و بحران سیاسی، اقتصادی و امنیتی مثل ۸ سال جنگ تحمیلی که بخش عمده‌ای از بودجه کشور را به خود اختصاص داده بود، یا تخریب و ترور مواجه نبود.

از آنجا که تقریباً تمام اقدامات صورت گرفته در طول انقلاب اسلامی به شکل جهشی و با سرعت فوق‌العاده و پرشتاب صورت گرفته است و توانسته در بسیار امور

مانند توسعه مخابراتی یا گسترش راه‌های ارتباطی یا رساندن آب بهداشتی، برق و گاز به روستاها، جایگاه ایران در بین کشورها را از قعر جدول خارج و در ردیف ۱۰ تا ۲۰ کشور اول جهان قرار دهد، لذا نمی‌توان این نتایج را یک روال عادی و معمولی تلقی کرد.

در عین حال برخی از دستاوردها مثل دستیابی به چرخه کامل دانش هسته‌ای، شبیه سازی، سلول‌های بنیادین، نانو، تولید و پرتاب ماهواره، داروسازی و یا پیشرفت بی‌نظیر صنایع نظامی، پدیده‌های جدید و نوینی هستند که یا در گذشته ایران مطلقاً جایگاهی نداشته‌اند و یا در حد بسیار جزئی مطرح بودند.

کلام آخر این‌که؛ شأن مردم فهیم و ایثارگر ایران اسلامی به مراتب بیش از آن چیزی است که تاکنون کسب شده است اما به دلایل مختلف داخلی و خارجی، هنوز آرمان‌های انقلاب به شکل کامل و مطلوب محقق نشده است.

کتابنامه

قرآن کریم.

ابن‌ابی‌الحدید، عبدالحمید بن هبة الله (۱۴۰۴ ق). شرح نهج البلاغة لابن‌ابی‌الحدید، محمدابوالفضل ابراهیم، قم، مکتبه آیت‌الله مرعشی نجفی.

افشون، مهرداد (۱۳۸۷). «ایران امروز: دفتر دستاوردهای انقلاب (دستاوردهای علمی و صنعتی سی‌ساله انقلاب اسلامی)»، زمانه، ش ۷۷، بهمن، ص ۱۰-۱۸.

امام خامنه‌ای، بیانات در دیدار با وزیر علوم و استادان دانشگاه تهران، ۱۳/۱۱/۱۳۸۸.

باشگاه خبرنگاران جوان، «دستاوردهای انقلاب اسلامی؛ از فرهنگ و اقتصاد تا پیشرفت‌های نظامی»، دسترسی در: <http://www.yjc.ir/fa/print/4789096>، ۱۳۹۳/۱/۸.

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISI)، «رشد جایگاه بین‌المللی علم ایران در پانزده سال اخیر»، دسترسی در: http://www.isc.gov.ir/Shownews.aspx?lan=fa&n_code=836، اردیبهشت ۱۳۹۴.

پایگاه خبری علمی، آموزشی و سلامت،

«رتبه‌هایی که ایران در پنج فناوری کسب کرد»، دسترسی در: <http://www.migna.ir/vdcgwx9x.ak9wu4prra.html>، ۱۳۹۳/۱/۴.

خبرگزاری فارس، «دستاوردهای انقلاب اسلامی ایران از دیروز تا امروز»، دسترسی در: <http://www.farsnews.com>، ۱۱/۱۴/۱۳۹۲/.

خبرگزاری مشرق، «جدیدترین رتبه ایران در فناوری نانو + جدول»، دسترسی در: <http://www.mashreghnews.ir/fa/print/409187>، ۱۳۹۴/۲/۵.

عیوضی، محمدرحیم و محمدجواد هراتی (۱۳۹۰). درآمدی تحلیلی بر انقلاب اسلامی ایران، قم، معارف.

فتحعلی، محمود (۱۳۸۲). مباحثی در باب کارآمدی، قم، مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره).

محمدی، منوچهر (۱۳۹۰). انقلاب اسلامی در بوتۀ آزمون: جنگ نرم بیست‌ساله و فتنه ۸۸، تهران، مؤسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر.

مصباح یزدی، محمدتقی (۱۳۸۸). انقلاب اسلامی جهشی در تحولات سیاسی تاریخ، قم، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره).

ملکوتیان، مصطفی (۱۳۹۱). «نقد و نظر: نتایج و دستاوردهای انقلاب اسلامی در ۳۴ سال گذشته»، کیهان فرهنگی، ش ۳۱۳-۳۱۴-۳۱۵، دی، بهمن و اسفند، ص ۴۰-۴۳.

مؤسسه فرهنگی قدر ولایت (۱۳۸۲). دستاوردهای انقلاب اسلامی با نگرشی بر دیدگاه‌های امام خمینی و رهبر معظم انقلاب اسلامی، تهران، مؤسسه فرهنگی قدر ولایت.

نصری، محسن (۱۳۸۹). ایران؛ دیروز، امروز، فردا، قم، معارف.

نظریور، مهدی (۱۳۸۹). آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، قم، معارف.

۱

استقلال در تصمیم‌گیری، حفظ
تمامیت ارضی کشور و رساندن ایران
به عزت و کرامت لایق خود.

۲

ارتقاء جایگاه ایران در جهان، صدور
شعارهای انقلاب و الهام‌بخشی به حق
طلبان عالم.

۳

گسترش آزادی‌های عمومی،
تشویق جوانان به آزاداندیشی و طرح
آزاد مباحث.

۴

گسترش برخورداری‌های عمومی و
امکانات مادی.
(در مقایسه با پیش از انقلاب و کشورهای هم
تراز)

۵

پیشرفت در معنویات و امکان سیر
تکاملی در فضای انقلاب.

اینفوگراف دست آ

گسترش عدالت اجتماعی در
مقایسه با وضع قبل از انقلاب
اسلامی.

اهتمام به مبارزه با فساد و
برخورد با عوامل فساد.

توان ایستادگی در برابر زورگویان
و سلطه طلبان جهانی.

مقایسه پیشرفت انقلاب اسلامی با
دیگر انقلاب‌های دنیا.

رشد علمی و صنعتی، حرکت در
مرزهای علوم، پیشرفت فوق العاده در
علم پزشکی و داروسازی، فن‌آوری
هسته‌ای.

وردها

انجمن فرهنگی تبلور اندیشه: در سال ۱۳۸۲ با هدف ارتقاء سطح علمی و اندیشوی جوانان در نشستی با حضور جمعی از محصلین افغانستانی تاسیس گردید. برای اجرایی شدن اهداف این انجمن در رسیدن به افق متعالی متصور شده در اساسنامه، پلان کاری انجمن در سه بخش (آموزش، پژوهش و فصلنامه) پایه ریزی گردید که شامل موارد زیر است:

واحد آموزش: برای محرومین از تحصیل که به هر نحوی توانایی رفتن به مکاتب دولتی را ندارند، تشکیل گردید. که به تدریس دروس پایه های ابتدایی، راهنمایی (متوسطه) و دبیرستان (لیسه) و در کنار آن فوق برنامه های آموزش احکام، قرآن، کامپیوتر و زبانهای خارجی پرداخته می شود.

دارالقرآن: که به تعلیم قرآن در حیطه های روانخوانی، تجوید، صوت و لحن مشغول است.

واحد پژوهش: با توجه به گسترش علم در عصر ما و نیاز به دانستن که از واجبات است این انجمن بر آن شد تا با حمایت موسسه آکدن اینترنشنال به تاسیس کتابخانه سیار بنماید که این کار با همیاری جوانان اندیشمند، دلسوز و شیفته خدمت برای نونهالان این مرز و بوم انجام پذیرفت.

پایگاه اطلاع رسانی به آدرس: <https://www.tabalwor.ir>

برگزاری همایش های علمی، فرهنگی (افغانستان، دین و تمدن) (بزرگداشت سوم جوزا روز ملی معلم) (اسلام تمدن گرا یا تمدن اسلام گرا)، برگزاری برنامه های **نمایشی** (تئاتر بازگشت) (تئاتر پرواز) (جشن تکلیف)، **ارائه لوح های فشرده:** جمع آوری مجموعه سخنرانیهای اندیشه ورزان اسلامی و تهیه به صورت نرم افزاری و توزیع رایگان از دیگر کارهای این انجمن است.

و اکنون نیز با **رویکردی رسانه ای** فعالیت هایمان را در طراحی و تولید نرم افزار های چند رسانه ای (نرم افزار قرآنی تلاوت) تقدیر شده در سومین جشنواره بین المللی طوبی، کتابخانه الکترونیکی [مخصوص پژوهشگران ادیان] (کتاب نایاب با امکان فیش برداری)، نرم افزار حجاب در ادیان، نرم افزارهای اسلامی برای موبایل و **فصلنامه الکترونیکی اندیشه نو**، از جدیدترین فعالیت های این انجمن میباشد، امیدواریم در راستای تعالی جامعه پیرامونمان وظیفه خویش را در قبال هموعانمان به انجام برسانیم.

با ما میتوانید از طریق سایت انجمن، فیس بوک، تویتو، لینکداین، گوگل پلاس، گروپ گوگل، گروپ یاهو، فیس بوک یا ایمیل های گوگل و یاهو به تماس شوید خوشحال خواهیم شد تا از ارشادات گرانمایه شما عزیزان بهره بجویم.

<https://www.Tabalwor.ir>

<https://www.Facebook.com/tabalwor>

<https://www.twitter.com/tabalwor>

<https://www.linkedin.com/in/tabalwor>

<https://www.google.com/profiles/tabalwor>

<https://groups.yahoo.com/group/tabalwo>

<https://groups.google.com/group/tabalwor?hl=fa>

<https://www.Facebook.com/groups/tabalwor>

Info@tabalwor.4t.com

Tabalwor@gmail.com

Tabalwor@yahoo.com

■ شبکه های اجتماعی

■ گروههای اینترنتی

■ ایمیل ها (پست های الکترونیکی)

انجمن فرهنگی تبلور اندیشه

www.Tabalwor.com